

Møte onsdag den 10. februar 2016 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 45):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Sak nr. 1 [10:00:12]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:00:36]: Brede forlik om viktige saker for landet er en viktig kvalitet i norsk politikk. I møte med store utfordringer viser vi evne til å legge små krangler til side og samle oss om løsninger som er bra for landet.

Derfor gikk et bredt flertall på Stortinget før jul sammen om en rekke umiddelbare tiltak for å møte flyktning-krisen og tiltak for god integrering. En viktig motivasjon var å stå sammen, slik at lokalsamfunn ute i kommunene også kunne møte nye oppgaver og utfordringer samlet, og ikke splittet.

Arbeiderpartiet står fast ved disse forlikene. Det var riktig av Stortinget å gi regjeringen støtte i en vanskelig tid.

Siden forlikene ble inngått, er det skapt dyp tvil om regjeringens vilje og evne til å forvalte denne brede enigheten. Forlikene er ikke fulgt opp med kontakt og forankring av forslag og politisk retning. Begrunnede spørsmål til de 40 forslagene fra regjeringen i romjulen er møtt med kritikk fra regjeringspartiene om at opposisjonen vinger – ja liketil anklage om at vi truer landets grenser. Når sivilsamfunnet, som f.eks. representanter for Kirken, har stilt spørsmål, blir disse møtt med beskyldninger om at Kirken ødelegger velferdssamfunnet. Begge anklagene er naturligvis ute av proporsjoner og slår bare tilbake på regjeringen selv, men de er en del av et mønster de siste ukene som har svekket tilliten mellom Stortinget, regjeringen og viktige deler av sivilsamfunnet.

Hvor har statsministeren vært i disse ukene? I går kom hun – i sin første tilbakemelding til forlikspartnerne – med en tekstmelding som sier at regjeringen er på tilbudssiden rundt spørsmål om asyl. Og hun vedgår ved høringsfristens utløp at dette er store og kompliserte sammenhenger, som regjeringen vil trenge tid på å gå igjennom – klokt. Ulike talspersoner for regjeringspartiene har bare de siste dagene sendt ulike meldinger og argumentert mot hverandre. Klarer statsministeren å holde regjeringspartiene samlet i

denne saken – og ikke bidra til mer splittelse og svekket tillit i tiden fremover?

Statsminister Erna Solberg [10:02:48]: La meg begynne med å si at jeg er veldig glad for at et bredt flertall på Stortinget sist høst var enig i at det var behov for å gjennomføre innstramninger i dagens regelverk for asyl- og flyktningpolitikken, i møte med den store endringen vi ser rundt oss knyttet til asylantankomster til Europa – det store presset vi hadde sist høst – som vi vet vi kan få på nytt igjen til Norge. Det er jeg glad for, og jeg er glad for at vi har et bredt forlik om det.

På bakgrunn av det brede forliket la regjeringen frem et høringsnotat i romjulen som har vært ute på høring siden da. Høringsfristen gikk ut i går. Det er kommet mange innspill fra ulike høringsparter til dette. Det er nå regjeringen skal jobbe med å sortere de innspillene. Jeg sa da høringsnotatet ble lagt frem, at dette er en reell høring om disse spørsmålene. Vi skal følge opp intensjonene i og retningen fra forliket i Stortinget, men vi skal også sørge for at vi sorterer – ut fra de fakta og det systemet som skal være for fremtiden – de innspillene som er kommet i høringsprosessen.

Derfor er dette store og kompliserte sammenhenger. Jeg mener at det er helt naturlig å sende tilbakemelding til partiene på Stortinget når høringsfristen er ute. Jeg registrerer at Arbeiderpartiets parlamentariske leder har ment at man kanskje løpende under høringen skulle hatt noe dialog med høringspartene. Jeg har ment at det er rimelig å la høringsinstanser få lov til å komme med sine synspunkter. Vi må gå gjennom det, og så vil vi snakke både med forlikspartnerne og med resten av Stortinget før vi fremmer en proposisjon om innstramninger, for å følge opp det forslaget som er fremmet.

Jonas Gahr Støre (A) [10:04:45]: Selvsagt skal vi lytte til høringen, men det er jo ikke dette som har vært tonen i to og en halv måned, siden november-forliket, og i halvannen måned, siden desember-forliket. Det har vært ukentlige utspill mot opposisjonen om at den vinger, truer landets grenser, er useriøs fordi den har stilt spørsmål ved de sakene som har vært ute på høring. Partiene er ikke høringsinstanser. Vi skal behandle sakene når de kommer til Stortinget.

Den tilliten som ligger i forliket, som 161 av 169 representanter stiller seg bak, er et stort ansvar å forvalte, og her har statsministeren latt det ene regjeringspartiet holde på uke etter uke med grove anklager. Vi måtte vente fire dager for å få avklart om Fremskrittspartiet mener at det ikke bør være norskopplæring i det hele tatt i norske mottak. Vi har en finansminister som fortsatt ikke vil kommentere oppfordringen til kommunene om ikke å bosette. Det pågår mens høringen ruller videre, og statsministeren er fraværende. Jeg mener det er svakt lederskap i en vanskelig og krevende tid. Det kommer krevende beslutninger fremover, og den brede enigheten Stortinget har, er noe vi kan bygge på, og noe som ikke bør svekkes, slik det har vært den siste halvannen måneden.

Statsminister Erna Solberg [10:05:53]: Statsministeren har ikke vært fraværende. Statsministeren har vært i denne diskusjonen kontinuerlig i løpet av det siste halvåret.

Det er ikke sånn at selv om vi har et forlik, så slutter debatten. Jeg registrerer at Arbeiderpartiet har valgt å ta stilling til forslag før høringsfristen er ute, og da er det kanskje ikke så rart at man får noen spørsmål fra andre partier og en viss diskusjon rundt det temaet – hvis man tar stilling før man har hørt det, og før regjeringen har fremmet sitt endelige forslag. Man må tåle debatt og kritikk. Jeg synes ikke vi kan regne med at den mest utfordrende saken vi har på dagsordenen i dag, nemlig asyltilstrømmingen og den fremtidige integreringen, skal skje uten at det foregår politisk debatt – ikke minst når det pågår en høringsrunde. Da er det også naturlig at angjeldende statsråd kommenterer og svarer på kritikk, angrep og annet som kommer.

Så har jeg lyst til å understreke at det er regjeringens høringsnotat som er ute. Regjeringen behandlet dette før jul, i desember, og vi kommer til å fremme en proposisjon som er regjeringens proposisjon på vegne av begge partier og i tråd med det forliket som foreligger.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Trond Giske.

Trond Giske (A) [10:07:07]: Det er helt utrolig å høre statsministeren kritisere Arbeiderpartiet for at vi har tatt stilling til 2 av de 40 forslagene som kom i romjulen. Da vi i romjulen sa at vi støttet hovedlinjene, og senere sa at vi må ta stilling til hvert enkelt forslag, sa hennes statsråd, Sylvi Listhaug, at dette var uansvarlig, og at vi fravek forliket og var vinglete fordi vi ikke sto på alle de 40 forslagene. Nå sier statsministeren at regjeringen selv skal tenke seg om før de vet om de står på de 40 forslagene.

Dette er ikke første gangen statsministeren er fullstendig fraværende i denne debatten. I august i fjor oppfordret regjeringens visestatsminister Siv Jensen kommunene til å la være å ta imot flyktninger. I 2015 vedtok Høyre og Fremskrittspartiet at vi skulle ta imot 23 000 flyktninger og asylsøkere i Norge. Disse må hjelpes der de er – og der de er, er i Norge.

Ser statsministeren at det er et problem at landets finansminister går ut og ber kommunene om å la være å bo-sette, når Høyre og Fremskrittspartiet i regjering har vedtatt at 23 000 skal få bli i Norge? Er dette mangel på lederskap, eller er det godt lederskap når finansministeren gjør det?

Statsminister Erna Solberg [10:08:13]: Det jeg synes er mest utrolig, er at Arbeiderpartiet mener at det å ha politisk debatt, når man selv går ut med politiske synspunkter, og man ikke får svar, er mangel på lederskap. Vi har en levende debatt om dette spørsmålet. Fra regjeringens side har vi lagt våre utgangspunkt ut på høring, og så skal vi ta stilling til høringsinnspillene.

Jeg registrerer at Arbeiderpartiet har konkludert før høringsfristen er ute, men da må de regne med at det blir debatt om det. De kan ikke regne med at de melder seg ut av den debatten på veien.

Så må jeg si at en retorikk om at Høyre og Fremskrittspartiet vedtok at 23 000 skulle få opphold, blir å omgå sannheten på mange måter. Vi behandler asylsøknader basert på internasjonale forpliktelser og det lovverket Stortinget har vedtatt. Det gjør enhver regjering, og det kommer vi til å fortsette å gjøre.

Presidenten: Knut Arild Hareide – til oppfølgingsspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:09:15]: Eg er glad for det brevet statsministeren har sendt. Det kan gjere at me finn gode løysingar, og det er det viktigaste, at me får til ei god integrering. Så håpar eg at det er heile regjeringa som stiller seg bak den invitasjonen som statsministeren har sendt. Det vil vel vise seg dei neste timane og dagane.

Det som er alvorleg, er at når det gjeld det forslaget som no ligg ute på høyring, påpeiker regjeringas egne underliggjande etatar grove feil, grove faktafeil, og UDI seier:

«Vi oppfatter vidare at enkelte forslag ikke vil være i tråd med prosesskrav i nasjonalt og europeisk regelverk. Forholdet til internasjonale forpliktelser er vidare mangelfullt omtalt i deler av høringsnotatet.»

Så mitt spørsmål er: Kan me vere sikre på at me i den vidare dialogen sikrar at me har eit kvalitativt arbeid, for å sikre både ei god integrering og våre nasjonale grenser på ein god måte?

Statsminister Erna Solberg [10:10:25]: Vi tar alle høringsinnspillene på alvor og kommer til å gå grundig igjennom dem. Det arbeidet som har vært gjort med endringer, har vært gjort med rekordhurtig fart i forhold til at det er veldig vanskelig og komplisert. Så det kan godt tenkes at det er områder i høringsutkastet som, nettopp fordi det er kommet innspill, bør ses på på en annen måte. Det kan man se ut ifra de innspillene som er kommet. Det er ikke uvanlig at dette skjer i en høringsprosess. Det er heller ikke uvanlig, for en som har hatt ansvaret på dette området, at både UNE og UDI leverer kritiske høringsuttalelser til regjeringens forslag – det har de gjort under alle regjeringer – og kanskje påpekt områder hvor man har måttet gjøre ting bedre.

Det er ett område som er viktig: Det er et forslag som er fremmet, som er en såkalt force majeure-klausul. Hva skjer hvis vi står i en situasjon som er helt uhåndterbar i Europa? Det er et forslag som ikke er ment å brukes til vanlig, og det vil være en måte å sette til side noe av den vanlige praksisen på, også i forhold til menneskerettighets-spørsmål. Men det er for å ha et lovverk gitt at krisen er fullstendig i Europa.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:11:47]: Senterpartiet var for at det skulle være et forlik. Vi deltok under forlikforhandlingene, og vi stilte oss bak forliket. Vi mener at dette er et krevende felt, der det er behov for brede og kloke politiske løsninger – på både innstramming og integrering. Men vi

ser i etterkant at den ansvarlige statsråden har uttrykt seg på en måte som skaper unødige motsetninger, og det mener vi er uheldig i et så viktig og alvorlig spørsmål.

Når det skjer, hadde vi ventet en smule ledelse fra statsministeren og en vilje til å sette saken i fokus, ikke det politiske spillet. Men jeg blir litt usikker når jeg hører statsministerens svar til Arbeiderpartiet her i dag, på hvor viljen er til faktisk å sette behovet for kloke, gode og brede løsninger i fokus.

Så mitt spørsmål er rett og slett: Hvorfor tar ikke statsministeren et sterkere tak i situasjonen og bidrar til å dempe konfliktorienteringen og i stedet sørger for at regjeringen kommer med en bred og klok innfallsvinkel til alle partier i Stortinget?

Statsminister Erna Solberg [10:12:52]: Jeg mener at det er viktig at vi ikke underslår folks uro i disse debattene. Jeg mener det er viktig at vi har åpenhet om at dette er et vanskelig felt, og at det vil være stor diskusjon om det. Jeg mener at det er bra at vi har et forlik som gjør at vi kan rydde veien for hvordan vi juridisk skal jobbe med innstramningstiltakene og i bredden på det som er et viktig og alvorlig område, nemlig å møte alle folk med respekt og folkeskikk når de kommer til landet, for å bidra til god integrering, som jeg sa i min nyttårstale.

Det er av og til noen utfordringer som vi ikke kan skyve under teppet, og som bekymrer folk mye. Da mener jeg det er naturlig at det foregår en politisk debatt. Regjeringen har vært veldig tydelig, f.eks. på at de forslagene som er fremmet av Oslo Fremskrittsparti, ikke er regjeringens forslag og ikke kommer til å være det. Det er forslag som vi har sett før, og som ikke er en del av den avtalen som vi har, eller av Sundvolden-plattformen. Å lage politisk retorikk som om det var noe man skulle slå ned på hver gang – vår politikk har vært tydelig på at den ikke er sånn, f.eks. når det gjelder lukkede mottak.

Presidenten: Sveinung Rotevatn – til oppfølgings-spørsmål.

Sveinung Rotevatn (V) [10:14:17]: Stortinget gjorde i haust to forlik, eitt om innvandring og eitt om integrering. Mens regjeringa med stor iver har gått mykje lenger enn det forliket tilsa når det gjeld innvandring, har det ikkje skjedd eit einaste initiativ når det gjeld integrering. Det vi høyrer, er at fylkespartiet til integreringsministeren – med stillteiande velsigning frå integreringsministeren og finansministeren – vil ha lukka mottak for alle, ikkje vil gje permanent opphald til nokon og krev at alle som kjem hit, gjev avkall på sin etniske identitet.

Det er faktisk grunn til å stille spørsmål ved om regjeringa i det heile tek forliket om integrering på alvor. Bidraget frå integreringsministeren har vore å påstå at alle som ikkje er redde for framtida på grunn av at talet på asylsøklarar aukar, er løgnarar, og at folk som er på flukt, blir borne inn på gullstol. Deler statsministeren dei gjentekne påstandane frå integreringsministeren om at det er grunn til å frykte for framtida til barna våre, og trur statsministe-

ren at ein gjennom denne typen leiarskap legg grunnlaget for god integrering?

Statsminister Erna Solberg [10:15:16]: Jeg registrerer at et fylkeslag i Fremskrittspartiet som har en politikk som ikke er basert på grunnlaget for regjeringens politikk, blir gjort til eksempel på regjeringens politikk. Sånn er det ikke. Vi forholder oss til en asylavtale med Kristelig Folkeparti og Venstre. Den omtaler lukkede mottak, den omtaler veldig tydelig at vi skal ha noen flere lukkede mottaksplasser, men vi skal ikke åpne for at flere kan plasseres i lukkede mottak enn det som gjelder i dagens regelverk knyttet til det. Det har vært klar politikk hele tiden, og det endrer seg ikke selv om det fattes resolusjoner i fylkeslag i ulike politiske partier.

Regjeringen jobber med og følger opp integrerings-spørsmålet. Senest i går var integreringsministeren ute på to ulike arrangementer knyttet til integrering og snakket om regjeringens integreringspolitikk. Vi har fått en lang meny av utredninger og forslag som vi nå skal gjennomgå, og vi følger den planen vi informerte Stortinget om i høst. Vi kommer med innstramningstiltak som lover og endringer, og så kommer vi med en integreringsmelding. Den kommer i begynnelsen av mai, parallelt med revidert nasjonalbudsjett. (Presidenten klubber.) Det er det Stortinget ble informert om i høst, det er den planen vi følger, og vi jobber med hele menyen fra Stortinget.

Presidenten: Da er tiden ute.

Audun Lysbakken – til siste oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:16:42]: Når jeg ser hvordan statsministeren og integreringsministeren behandler sine forlikspartnere, er det veldig greit å stå utenfor forliket.

Jeg vil gjerne spørre statsministeren om det hun sa om «rekordhurtig fart», for det er riktig, men det er også et fint begrep for uforsvarlig hastverksarbeid. Det vi nå ser i høringsrunden, er knusende kritikk – fra tunge faginstanser – av regjeringens arbeid. La meg ta et helt konkret eksempel. Om 20 000 personer får opphold i Norge, antar integreringsministeren i høringsutkastet at 40 000 i alt vil få opphold som følge av familiegjennforening. Statistisk sentralbyrå skriver i høringssvaret sitt at den påstanden ikke har støtte i innvandringen til Norge slik vi har opplevd den til nå.

Da lurer jeg på om statsministeren kan oppklare for Stortinget om regjeringen her serverer oss tall etter innfallsmetoden, eller om man har noen som helst slags dekning for det tallet regjeringen har brukt.

Statsminister Erna Solberg [10:17:45]: Regjeringen – og dette tror jeg også jeg har svart på før i Stortinget – er veldig klar over at det som har vært den historiske tradisjonen, er at en familiegjennforening stort sett leder til en økning på ca. 0,7–0,8 personer i innvandringen til Norge. Det er på en måte et statistisk faktum, og der argumenterer jeg ikke. Det som er spesielt akkurat nå, er at det er relativt mange menn uten familie som kommer, og det

er en større andel enn tidligere. Det kan antyde at det blir flere søknader om familiegjenforening, men det står i høringsnotatet at det kan bli – det står ikke «vil bli», det står «kan bli».

Vi skal alltid legge opp til å sjekke disse tingene. Det er saker der, men en hovedgrunn for å gjøre noe med familiegjenforening er faktisk at alle land rundt oss gjør noe med familiegjenforening for øyeblikket. I den prosessen, når vi har jobbet med det, har ett av hensynene vært at Norge ikke skal fremstå som mer liberalt, og dermed mer attraktivt, enn andre land rundt oss, og når andre strammer inn på familiegjenforening, bør vi også stramme inn på familiegjenforening.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:19:05]: I går presenterte PST si nye trusselvurdering. Verdsbildet har dei seinare åra vore prega av terror og valdeleg ekstremisme. Enten som ein del av eit større nettverk eller som enkelt-personar har menneske gjort seg skuldige i forferdelege handlingar mot sivile, og tusenvis av menneskeliv har gått tapt. Heller ikkje Noreg er spart. Mange menneske lever med store sår og tap etter 22. juli-angrepet. Terroren har ingen grenser. Terrortrusselen kjem både frå høgreekstremer og frå radikale islamistiske miljø.

I PST si trusselvurdering i går påpeiker dei at trusselvurderinga har endra seg, frå at det i 2015 var sannsynleg at Noreg ville bli utsett for terrorangrep, til at det i 2016 er mogleg. Trusselnivået har blitt redusert. Det er bra, men PST-sjefen påpeikte uttrykkeleg på pressekonferansen at det heftar usikkerheit ved vurderinga, og at trusselbildet kan endre seg raskt. Terrortrusselen mot Noreg er i størst grad knytt til radikale islamistar, men PST-sjefen seier òg at høgreekstremer vil få større fokus i året som kjem, bl.a. på grunn av auken i talet på flyktningar som kjem til Noreg. Ein må kjempe mot ekstremisme og terror, uavhengig av kva for ideologi det spring ut frå. Det er heilt avgjerande for å sikre tryggleiken til våre innbyggjarar. Det må setjast i verk gode tiltak for å førebyggje og ikkje minst andre tiltak som vil kjempe mot denne brutaliteten.

Korleis vil statsministeren kome med tiltak, korleis vurderer ho trusselvurderinga, og kva for tiltak vil regjeringa setje i verk for å kjempe mot radikal ekstremisme her i Noreg?

Statsminister Erna Solberg [10:21:04]: Jeg synes det er gledelig å se at PST har gått litt ned i sin trusselvurdering, men samtidig er det viktig at vi ikke tror at det betyr at det er en voldsomt stor endring. Hovedgrunnen til dette er jo at en del miljøer som har bidratt til rekruttering, som politiet har etterforsket, er blitt mindre. Det skyldes at flere kjente norske ekstremister, og som har vært fremmedkrieger, er drept i Syria. Det skyldes at flere ekstreme islamister sitter fengslet og venter på dom i Norge. Det betyr at en del av de miljøene er sprukket opp, og det er bra. Det betyr at en del av politiets arbeid har fungert, at de har jobbet intensivt med det.

Så jobber vi også på bred front – og det har vi gjort

siden handlingsplanen mot radikaliserings og ekstremisme ble lagt frem – med å mobilisere samfunnsressursene for å få mobilisert støtten og arbeidet ute i kommunene for å hindre radikaliserings, og der er det veldig mange kommuner som gjør en bra jobb. Det er også grunnen til at f.eks. Oslo og Kristiansand er blitt trukket med i de internasjonale nettverkene knyttet til dette, de har vært med som eksempelsteder for å jobbe med dette, og mange land har kommet og sett. Og vi bygger på det arbeidet som ble gjort mot ekstremisme, altså mot høyreekstremer krefter, på 1990-tallet.

Det er viktig at regjeringens handlingsplan mot ekstremisme og radikaliserings ikke er en handlingsplan bare mot islamistiske ekstreme. Det er også mot alle andre grupper av ekstreme. Det dreier seg om å sørge for at ungdom som utvikler en måte å jobbe på som gjør at man er redd for at de blir enten høyre-radikale, islamistiske radikale eller ytterliggående venstre-radikale, tas opp i og trekkes inn i et miljø, at man sørger for et støtteapparat rundt dem og forsøker å hindre den typen rekruttering. Vi jobber alltid med nye tiltak, og noe av det viktigste vi gjør, er å jobbe sammen med grasrota i Kommune-Norge for å få det til.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:23:12]: Eg er glad for det statsministeren seier, ikkje minst at me er nøydde til å sjå heilskapen her. Ei av evalueringane etter 22. juli var jo at me hadde hatt ei for sterk merksemd rundt berre ekstrem islamistisk terrorfare, og at me hadde undervurdert faren for høgreekstrem terror. Denne veka har me bl.a. sett at 14 personar er arresterte i Sverige for oppmoding til grov mordbrann, grov mishandling knytt til asylmottak i Sverige, og ein har beslaglagt ei rekkje våpen, økser og knivar. Dette var menneske med polsk statsborgarskap, som altså var ein reell trussel og ein fare i Sverige, og det viser jo at me er nøydde til å tenkje breitt og heilskapleg.

Derfor er mi utfordring òg det som me no ser. Me snakkar om tiltaksplanar som skal setjast i verk, men ser òg statsministeren at me må, på den lovmessige delen, tenkje breiare enn det me har gjort så langt?

Statsminister Erna Solberg [10:24:26]: Dette er vanskelige spørsmål med tanke på den lovmessige delen. Vi jobber nå med oppfølging av politimetoder. Det er klart at noen politimetoder kan være attraktive å bruke nettopp for å komme inn i ekstreme miljøer og undersøke dem, men det er noen grenser i forhold til personvern og overvåkning, så det er viktig at vi drøfter bredde. Vi har fokus på disse områdene, bl.a. når det gjelder organisert kriminalitet.

Så er det viktig at vi har et bredere internasjonalt samarbeid, for det vi ser nå, er at selv om vi ikke har noen leder-skikkelser i det høyreekstremer miljøet, og det ikke oppfattes som potent voldsom for øyeblikket i Norge, er det klart at det blir en utfordring hvis det blir et større miljø i nabolandene våre. Vi vet fra 1990-tallet at det var et bånd som eksisterte, og et samarbeid som eksisterte. Vi er også nødt til å se på det som er motreaksjonen, som også PST påpeker, altså venstre-radikal ekstremisme, for alle disse kreftene nærer hverandre. Men lovveien er for øyeblikket

mer et spørsmål om politimetoder, og jeg er ikke klar til å konkludere om det nå i spørretimen. Det er vanskelige spørsmål.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:25:46]: Ekstreme miljøer, eller ekstreme holdninger, er i stor vekst i Europa. Debattklimaet her i Norge knyttet til flyktningssituasjonen har hardnet til, og det preges i stor grad av polarisering framfor av forståelse og respekt for andres meninger. Frykten som mange kjenner på knyttet til situasjonen, må møtes med ledere som viser vei i en krevende tid. Vi, som landets fremste ledere, har et spesielt ansvar, og jeg vil benytte anledningen til å gi honnør til statsministeren. I f.eks. nyttårstalen og også i andre budskap som hun har hatt til folket, har hun vist vei. Det er nå vi testes på holdningene våre, for frykten kan gi grobunn for ekstreme holdninger og i ytterste konsekvens også voldelige handlinger.

Hvordan mener statsministeren at vi som politikere best mulig kan bidra til en god debattkultur, som ikke nøyer opp under polariseringa og ekskluderinga?

Statsminister Erna Solberg [10:26:46]: Jeg mener det er viktig at vi har en god debattkultur oss imellom. Jeg tror det er viktig at vi forsøker ikke å mistenkeliggjøre hverandres motiver. Jeg tror det er viktig at vi også tør kjenne på den urofølelsen folk har. Jeg tror det har en sammenheng med politikere som ikke følger med og forstår, i den forstand at man skjønner at uro – hvis den ikke blir adressert – faktisk kan være en utfordring. Det er klart at hvis politikere i den politiske debatten opplever å ha stor avstand til det folk opplever der ute, den uroen de har, vil en kanskje se at engasjementet går andre steder enn til politikken, og det er kanskje det vi har sett at den har gjort i noen land, at det da går til mer ekstreme bevegelser. Jeg mener det er viktig at vi oppfører oss slik vi bør oppføre oss – å ha folkeskikk er en god regel i alle debatter.

Presidenten: Kari Henriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Kari Henriksen (A) [10:28:03]: Nasjonal beredskap er viktig for å kunne håndtere store krisehendelser og redusere skadeomfanget. Det har vi smertelig fått erfaring. Gjørv-rapporten ga klare råd om hva som må til. Et nasjonalt beredskapssenter var ett klart råd.

Stoltenberg-regjeringa fattet vedtak om Alnabru. Statsministerens eget budsjett slo fast at et beredskapssenter kunne bygges der. Likevel har regjeringa valgt å utrede andre alternativer. Justisministeren har opplyst i Stortinget at framdriften er på skinner. Hva disse skinnene består av, eller hvor de går, vet vi ikke. Tomtealternativ er ikke avklart, reguleringsmessige tiltak er ikke iverksatt.

For Arbeiderpartiet er det viktigst at beredskapssenteret kommer på plass raskt. Fem år er gått siden 22. juli – fortsatt ingen avklaring og ikke noen tidsangivelse for ferdigstilling.

Jeg forutsetter at statsministeren, som Arbeiderpartiet, fortsatt mener at vi trenger et beredskapssenter, og at det haster. Statsministeren har vært øverste sjef for Norges sikkerhet i tre år. Har hun et klart svar på når et nasjonalt beredskapssenter er på plass? Hvis nei: Kan hun si når avklaring vil komme?

Statsminister Erna Solberg [10:29:09]: Vi jobber med å få på plass et nasjonalt beredskapssenter. Vi er enig i at det skal være et slikt. Vi har brukt for mye tid på et alternativ som viste seg ikke å være bra, fordi det ikke var gjort en god nok kvalitetssikring i begynnelsen av prosjektet. Når man ser utviklingen av prosjektet, er tomten rett og slett for vanskelig og for liten til å være fullgod til behovet. I tillegg støter det mot en del andre hensyn. Det hadde vært klarlagt hvis man ikke hadde gjort tidlige hopp i denne prosessen fordi man hadde hurtigfart. Nå er vi på skinner for å få til et beredskapssenter, men vi må faktisk sikre at det er fullgodt når vi skal bruke så mye penger på et beredskapssenter, og det må kunne være slik at det opererer i sammenheng. Dessverre viste det seg at den løsningen som man hadde begynt på, fungerte ikke, og det ble nok tatt noen forhastede runder knyttet til det valget, uten at det var kvalitetssikret godt nok, eller at prosjektet var godt nok gjennomtenkt, for størrelsen på tomten passer ikke til det oppdraget som skal gjennomføres.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgingsspørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:30:22]: Vi har hatt en høyreekstrem terrorhandling i Norge fra en person som man trygt kan si opplevde en stor avstand til det politiske ordskiftet i Norge, og jeg regner med at statsministeren helt utvetydig vil slå fast at enhver bruk av vold i politisk øyemed er uakseptabelt – det er vi alle helt enige om.

Statsministeren uttalte til TV 2 i fjor høst at hun ikke var bekymret for påsatte asylbranner i Norge, men det er PST – og har vært det en god stund. Det bekreftes også i trusselvurderingen nå. Har statsministeren gjort en ny vurdering av risikoen for at høyreekstreme skal angripe asylmottak og asylsøkere? Hvilke konkrete tiltak vil statsministeren gjennomføre for å trygge asylsøkere i Norge mot høyreekstrem vold?

Statsminister Erna Solberg [10:31:08]: Det jeg svarte på spørsmål om i høst, var om jeg fryktet svenske tilstander, også knyttet til asylbranner, i Norge. Så langt har vi ikke sett det. Selv med det som ble nevnt i det opprinnelige spørsmålet, om 14 personer som har blitt arrestert i Norge, har vi ikke grunnlag for å si at det er svenske tilstander.

Jeg mener også at det er statsministerens jobb å være faktaorientert og ikke spekulere, for ikke å bidra til mer frykt. Det er faktisk en viktig strategi, at man ikke skal bidra til å importere mer frykt på disse områdene. Det er klart at det kan skje, og foreløpig er det etterforskning av noen saker hvor man vurderer motivene for de handlingene som er gjort. En del av de svenske brannene har vært portrettert som høyreekstrem aktivitet. Noen har vært det,

noen har ikke vært det. Så det er viktig at vi ikke tar alle mediebildene for god fisk. Det er også gjort ganske gode medievurderinger av at en del av dem også har andre årsaker. Men det er klart, vi kan få den typen, og vi vet at høyrekostrem terror kan vokse seg større i Norge. Det er nettopp det PST sier, og det er derfor regjeringen også er bekymret for det.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:32:26]: Det er krevende tider i norsk økonomi. Det er økt ledighet, og det er veldig mye usikkerhet rundt omkring i hele landet. Mange av våre viktigste eksportbedrifter innenfor energi, fisk, skog og turisme ligger i Distrikts-Norge. Det har vært et mål for Stortinget og for tidligere regjeringer å ta hele Norge i bruk, og vi har brukt statens virkemidler aktivt for å hjelpe fram bedrifter slik at de har kunnet skape nye arbeidsplasser, ny aktivitet.

Et stort prosjekt for dagens regjering, som de legger all kraft inn i, er at kommuner skal slå seg sammen – koste hva det koste vil. Det vil mange distriktsbedrifter tape på – ganske mye, faktisk. Vi fikk varsel fra Ulefos Jernverk i Nome om at de vil tape 2,5 mill. kr på kommunesammenslåing, det vil de få i økte kostnader. I går kunne vi se på NRK at Skistar i Trysil ville få 4 mill. kr i økte kostnader årlig hvis Trysil ble en del av en storkommune. Hvis man går litt lenger nord, kan man f.eks. se på Karlsøybruket i Troms. Hvis de blir en del av en storkommune, vil de få økte årlige kostnader på ca. 1,8 mill. kr. Det er et faktum at mange distriktsbedrifter vil få store, økte kostnader hvis sammenslåingsprosessen til regjeringen lykkes.

Så mitt spørsmål til statsministeren er: Hvordan kan det føre til mer aktivitet, flere arbeidsplasser og mer trygghet at regjeringen er mye mer opptatt av å slå sammen kommuner enn å sikre gode rammevilkår for norske distriktsbedrifter?

Statsminister Erna Solberg [10:34:13]: Denne regjeringens hovedoppgave for øyeblikket er faktisk å sikre at Norge har en konkurransekraft som bidrar til å kunne finansiere velferden fremover. Det gjør vi både for bedrifter i sentrale strøk og for bedrifter i distriktene. Helheten i den politikken vi fører, kutter kostnader for bedrifter. Helheten i politikken bidrar til bedre infrastruktur, den bidrar til mer innovasjon, mer nyskaping, den bidrar til mer kvalifiserte mennesker i Norge, som skal bidra til gjennomføringskraften for fremtiden, for norske bedrifters evne til å være med i et digitalisert samfunn og alt det der. Så summen av politikken vår er ikke distriktsfiendtlig, den er distriktsvennlig for bedriftene, for den vil bidra til at de har bedre konkurranse- og rammevilkår.

Når man endrer kommunegrensene, kan det slå ut på noen ulike ordninger. Det betyr faktisk at vi kan se på ordningene etterpå og så vurdere ulike andre typer tiltak. Jeg kan ta et helt konkret eksempel: Da Ølen kommune flyttet fra Hordaland til Rogaland, fikk svinebøndene litt mindre betalt per kilo, og de ble litt opprørt over det. Men jeg er ikke sikker på om det burde ha stoppet hele endringen for

bedre barnevern, bedre skole, bedre helsevesen og utviklingen av en bedre kommunestruktur. Da må man heller finne andre virkemidler for å avhjelpe det. Når regjeringen f.eks. satser så massivt som vi gjør på infrastruktur, er det bl.a. for å kutte kostnadene for norske bedrifter.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:35:58]: Norske distriktsbedrifter har ca. 7 mrd. kr mindre i arbeidsgiveravgift fordi vi har hatt et ønske om å ha et byråkratisk og enkelt virkemiddel for å skape aktivitet, skape verdier og arbeidsplasser for oss alle, rundt omkring i hele landet. Differensiert arbeidsgiveravgift har vært et veldig vellykket virkemiddel. Det som nå skjer, som Jan Tore Sanner bekreftet i et brev til Nome kommune 26. januar, er at f.eks. Nome kommune vil få 17 mill. kr mer i arbeidsgiveravgift hvis de slår seg sammen og blir en del av en storkommune. Det vil ramme enkeltbedrifter helt konkret og gå direkte på bunnlinja til en rekke norske bedrifter rundt omkring i hele landet, for dette gjelder ikke bare Nome. Jeg forstår at statsministeren ikke ønsker å snakke om det, for man ønsker bare å få fram den lysegrønne, positive siden ved en eventuell kommunesammenslåing. Men hvordan kan alle de bedriftene som nå får mange millioner i økte kostnader, tjene noe som helst på kommunesammenslåing, annet enn i retorisk fine vendinger fra statsministeren?

Statsminister Erna Solberg [10:37:02]: Det er fordi kommunen kan bli mer attraktiv for innbyggere som skal jobbe i de bedriftene, fordi nr. 2-arbeidsplassene i kommunen kanskje blir mer attraktive for dem som gjerne trenger to arbeidsplasser. Det er mange slike virkninger som er utrolig viktige. Distriktsarbeidsplasser sier ofte at de mangler kompetent arbeidskraft. De mangler kvalifisert arbeidskraft. Veldig ofte spør man hvorfor ikke ungdom som har utdanning, flytter tilbake. Jo, det er fordi de trenger to jobber, ikke bare én jobb. Dette har sammenheng med hva slags arbeidsmiljø, hva slags tilbud og hvilken utvikling kommunen kan gi en hel familie.

Men det retoriske spørsmålet tilbake er egentlig: Er det sånn at fordi vi har noen grenser for den differensierte arbeidsgiveravgiften, så skal det stoppe hele landets behov for en bedre kommunestruktur? Skal det stoppe det at vi skal få bedre fagmiljøer, mer kvalitet i tjenestene, bedre arealdisponering? Det synes jeg blir feil. Da må vi i så fall finne andre tiltak for å hjelpe de bedriftene, på samme måte som vi har hatt kompensasjonstiltak tidligere, når vi har måttet endre på arbeidsgiveravgiftene for andre bedrifter.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:38:23]: Det er viktig at det er en åpen og ordentlig debatt om hva som er de faktiske konsekvensene av en kommunesammenslåing for næringslivet. Differensiert arbeidsgiveravgift utgjør 14 mrd. kr i avgiftslettelse for kommunene og næringslivet til sammen, og 7 mrd. kr av dem går rett på næringslivet. Det finnes ikke noe annet distriktpolitisk virkemiddel som er så viktig som differensiert arbeidsgiveravgift. Det er et faktum

at statsråd Sanner har sagt at blir det sammenslåing med en kommune som har den høyeste satsen, må alle kommunene i den nye strukturen ha den høyeste satsen fra 2020. For bedrifter som investerer med langsiktig horisont, er rammebetingelsene om fire år svært viktig. Det gjelder f.eks. områder i Agder, på Sunnmøre, på Nordmøre, rundt Lillehammer, rundt Steinkjer, rundt Tromsø og i Telemark. Statsministeren kan sjølsagt prøve å avfeie en slik problemstilling, eller prøve å latterliggjøre Senterpartiets engasjement for det, men er det i regjeringens interesse å få fram de tallene som viser hva enkelte bedrifter kan tape på kommunesammenslåing?

Statsminister Erna Solberg [10:39:33]: Jeg er helt enig i at det er viktig at vi har en åpen og fordoms-fri debatt om konsekvensene av en kommunesammenslåing. Jeg mener vi skal se på både positive og negative sider. Jeg er helt enig i at differensiert arbeidsgiveravgift er et viktig virkemiddel i distriktspolitikken. Derfor brukte jeg mye tid og krefter som kommunalminister på å sørge for at den kunne gjeninnføres da EU hadde fjernet den adgangen. Og derfor har denne regjeringen gjort et stort arbeid for å sikre at vi fortsatt har og har et bredt kart for differensiert arbeidsgiveravgift etter den siste revideringen, for det er et godt og viktig distrikt-virkemiddel som vi har brukt mye krefter for å beholde.

Jeg mener at det er helt fint at vi kan gjennomgå det og se på de grenseovergangene. I noen grensekommuner vil man være i ulike soner, og det vil ha konsekvenser på samme måte som flyttingen – som jeg nevnte – hadde for svinebønder fra Hordaland til Rogaland. På grunn av vårt regelverk betød det at de bøndene fikk noe mindre per kilo for sitt svinekjøtt fordi de var i et annet fylke. Men da er spørsmålet: Kan vi ha andre tiltak hvis vi mener at kommunesammenslåing er bra? Kan vi da ha andre tiltak? Det mener jeg vi kan, på samme måte som vi hadde tiltak for å hjelpe bedriftene da differensiert arbeidsgiveravgift ble fjernet.

Presidenten: Stine Renate Håheim – til oppfølgings-spørsmål.

Stine Renate Håheim (A) [10:40:56]: Kommunereformen har også andre momenter som knytter seg til økonomi, og før jul sendte regjeringen forslag til nytt inntektssystem på høring. KS har nå beregnet hvordan dette vil slå ut for de ulike kommunene, og når vi ser på det, ser vi at nesten alle kommuner med innbyggertall mellom 10 000 og 20 000 taper på regjeringens forslag. Det er jo noe merkelig ettersom regjeringens eget ekspertutvalg mente at kommuner med nettopp det innbyggertallet var en tilstrekkelig størrelse på en kommune.

Så vet jeg at statsministeren er over gjennomsnittlig interessert i det kommunale inntektssystemet, så mitt spørsmål blir ganske enkelt: Hvorfor har regjeringen lagt fram et forslag som slår så dårlig ut for akkurat dette segmentet av kommuner?

Statsminister Erna Solberg [10:41:45]: Det er viktig at inntektssystemet baserer seg på mest mulig objektive kriterier. Det er det en også forsøker å gjøre i forbindelse med endringene i inntektssystemet. Det man har valgt, er å ta inn noe som Borge-utvalget utredet og la frem for snart ti år siden, og som går på politisk valgt kommune-størrelse. Hvis en velger politisk, så er ikke det en objektiv størrelse som det skal kompenseres for, for det er ikke i tråd med inntektssystemet. Det må være andre kriterier som gjør det.

Derfor har vi laget et inntektssystem som gjør at avstanden og geografien får mer betydning for flere av nøkkelne. Så er det flere endringer som gjøres samtidig også i distrikt-nøkkelen. Dette er på høring, og som jeg pleier å si: Vi sender ting på høring, vi får innspill, og så ser vi på sammenslåingen. Det som er hovedhensikten, er at kommunene er mest mulig i stand til å kunne gi likeverdige tjenester til innbyggerne. Innbyggerne fortjener at det ikke er kommunen du bor i, som avgjør om du får gode tjenester, men at det er de politiske valgene og ikke bare et inntektssystem som avgjør det.

Presidenten: Geir Sigbjørn Toskedal – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:43:06]: Det pågår nå samtaler over hele landet for å se på muligheten til å etablere nye kommuner. Hensikten er å skape bedre tjenester for innbyggerne, og da er vilkårene veldig viktige.

Som man allerede har vært inne på, har det dukket opp mange spørsmål – rundt grenser, størrelse og folketall. Alle er opptatt av at næringslivet skal ha gode vilkår, og kommunene for sitt vedkommende er avhengig av inntekter for å serve de oppgavene som nå kommer. Skatt er viktig, differensiert arbeidsgiveravgift er ett moment, og nå skal vi i gang med å jobbe med et nytt inntektssystem. KS har konkludert med at 15 store byer kommer til å tjene på det, og ca. 100 distriktkommuner ser ut til å komme godt ut av det, men så ligger det imellom at alle byer med fra 10 000 til 15 000 innbyggere vil tape. Hvordan vurderer statsministeren disse opplysningene?

Statsminister Erna Solberg [10:44:07]: Det er forskjellige grunner til at man får denne typen vinnere og tapere fordi det er ulike elementer i det nye inntektssystemet som er lagt frem.

Så skal vi, som jeg sa, etter høringen gå gjennom og se på hvordan man justerer i forhold til det som fremkommer, men det er sånn at når man endrer på nøkler i dag, vil det bli endringer for kommunene. Så mine spørsmål tilbake blir: Mener vi at dagens inntektsfordeling mellom kommunene nødvendigvis er perfekt? Dekker den utgifterne? Er det like store muligheter til å gi like gode tjenester i alle deler av landet? Er det sånn at inntektssystemet i dag bare dekker objektive forskjeller mellom kommunene for å gi samme mulighet? Jeg tror at vi som konklusjon kan si at det ikke er det. Det er mange politisk bestemte deler av dette, f.eks. at man får et basistilskudd uansett om kommunene naturlig burde vært slått sammen, og da vil alle sånne

endringer være en utfordring – dette er noen utfordringer som jeg mener ligger der. Det er jo ikke sånn at de i snitt største byene har mest penger per hode, det er det også viktig å huske i utgangspunktet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Terje Breivik (V) [10:45:32]: Flyktningkrisa er ikkje berre utfordrande for Noreg, men har sett Europa og det europeiske samarbeidet og fellesskapet under sterkt press. 70 år etter at Winston Churchill heldt tale på Westminster College i Missouri – «an iron curtain has descended across the Continent» – ser me meir enn konturane av at det same er i ferd med å skje igjen. Ikkje berre Noreg, men òg Europa treng klok, samlande og tryggleiksskapande leiarskap for å handtera det som truleg berre er starten på ei lengevarande, eskalerande humanitær krise, og som har styrke i seg til å skru det europeiske samhaldet fleire tiår tilbake. Dette er ein leiarskap statsministeren isolert sett er ein framifrå eksponent for både nasjonalt og internasjonalt, sist med gjevarlandskonferanseinitiativet, kloke betryggjande uttalar i det offentlege rom, flyktningforliket ho tok initiativet til i haust – isolert sett fordi me har ein fagminister som i grell kontrast til statsministeren i regjelen opptrer som ein slags spinndoktor frå eit ytterleggåande opposisjonsparti, ikkje som talsperson for eit ansvarleg regjeringsparti i mindretal.

Statsråd Listhaug bidreg diverre til å nøra opp under den uroa eg sjølvsagt er samd med statsministeren i at me skal ta på alvor, framfor å utøva den samlande leiarskapen me treng i ein så alvorleg situasjon. Leiande politikarar fryktar ikkje framtida, men ser moglegheiter og finn løysingar. Meir enn på lenge er det viktig å hegna om folkerettslege prinsipp og konvensjonar og ta internasjonalt ansvar. For eit lite land som Noreg har det historisk sett vore eit heilt avgjerande og viktig bidrag for at me er det trygge, privilegerte landet me alle nyt godt av i dag.

Spørsmålet er om statsministeren er samd med Venstre i at Noreg heller bør gjera sitt for at folkerettslege prinsipp står seg gjennom den krisa det internasjonale samfunnet må handtera, framfor å vera ein pådrivar for å svekkja dei.

Statsminister Erna Solberg [10:47:37]: Jeg er helt enig i at det er viktig å holde fast på folkerettslige prinsipper. Samtidig tror jeg vi må ta inn over oss alvorret i den situasjonen vi ser i Europa nå. For første gang siden vi innførte den nordiske passunionen, har vi passkontroll mellom nordiske land – det har vi altså på Øresund, mellom Sverige og Danmark. Derfor har jeg også hatt møte, vi har tatt initiativ gjennom justisministeren, med det som kalles innenriksministerforumet for å diskutere hvordan vi håndterer denne situasjonen fremover. Det er viktig at vi er samlet på nordisk plan, det er også viktig at vi er samlet overfor EU når det gjelder utfordringene.

Når jeg sier at dette er en alvorlig situasjon, er det fordi de vedtakene som ble fattet i EU i september, som var starten på å få et bedre og mer strukturert system og kanskje få Schengen-grensene til å fungere, virker ikke – så langt. Det er ikke registrering av folk som kommer til Hellas, det

er press på alle landene på Balkan, det er grensekontroll mellom alle landene, og Schengen-systemet står i fare for å bryte sammen. Noen vil kanskje glede seg over det, men det gjør ikke jeg. Jeg mener det ville være et stort tilbakeskritt, og da blir det mindre fellesskap fremover – vi burde hatt mer. Derfor arbeides det mye i EU for å finne frem til løsninger på dette. Når jeg sier dette om konvensjonene, er det klart at hvis ingen andre land ender opp med å oppfylle dem, hvis det bare er et fåtall av landene, kommer presset av migrasjonsbølgen til å være så stort at det blir vanskelig i vårt land også. Derfor er svaret det regjeringen har bygget på hele tiden: mer hjelp i nærområdene, mer konflikttforebyggende arbeid, mer fokusering på disse spørsmålene i vår utenrikspolitikk. Derfor tok vi initiativet til giverlandskonferansen. Det er europeiske løsninger som er hovedsvaret på dette, og så må vi forsøke både å ta vare på den humanitære tradisjon og samtidig ha et fungerende asylsystem i Norge.

Terje Breivik (V) [10:49:41]: Det var eit betryggjande og ikkje overraskande svar frå statsministeren, men det samsvarar likevel ikkje heilt med det dagsaktuelle.

I går gjekk høyringsfristen ut for regjeringa sine oppfølgingsforslag til asylforliket, og ei rekkje av høyringsinstansane meiner at forslaga er dårleg utgreidde. Det gjeld særleg folkerettslege forpliktingar. Det var ein viktig føresetnad for Venstre i asylforliket at internasjonale konvensjonar skulle overhaldast, og at ein skulle vareta rettstryggleiken til asylsøklarane, noko som også er eksplisitt nedfelt i stortingsforliket. Like fullt opplever me at det motsette er tilfellet i fleire av dei forslaga regjeringa har sendt ut på høyring – handling. Spørsmålet er om statsministeren meiner at dei forslaga som vart sende på høyring, er i tråd med desse sentrale premissane i stortingsforliket, og kva tankar gjer statsministeren seg når ei rekkje høyringsinstansar meiner at fleire av forslaga ikkje berre er dårleg utgreidde, men er direkte i strid med internasjonale konvensjonar, som i dag er viktigare enn nokon gong, og som statsministeren også er oppteken av?

Statsminister Erna Solberg [10:50:48]: Der er ulike typer forslag blant de 40 forslagene. De fleste av dem følger opp hovedlinjene i asylforliket, og så er det noen forslag som kommer som en konsekvens av det arbeidet regjeringen har gjort, og som vi mener er riktige. Så er det et force majeure-forslag, som jeg har nevnt tidligere i spørretimen, altså et forslag om å kunne avvise folk på bakgrunn av at de kommer fra et land som de burde ha søkt asyl i før de kom til Norge, hvis Schengen-systemet ikke fungerer. Det forslaget vil Stortinget få seg forelagt, og så får man diskutere det, men det jeg sier, er at det er et kriseforslag. Det er det som skjer hvis Schengen bryter sammen, hvis strømmen kommer og vi ikke kan håndtere det. Da er det ikke sikkert at de folkerettslige prinsippene kommer til å holde. Jeg tror vi må ta alvorret i det inn over oss.

Så er det andre grenseganger når det gjelder diskusjonen om folkeretten og hva den den betyr. Hanne Sophie Greve var veldig tydelig på en ting i den kronikken hun nylig skrev, og det er at ifølge flyktningkonvensjonen har

man rett til asyl, men den sier ikke at man har rett til å velge hvilket land man skal søke asyl i. Vi kan ikke komme i den situasjonen at alle skal velge land også.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Sveinung Rotevatn.

Sveinung Rotevatn (V) [10:52:10]: Det siste halvåret har stadig flere europeiske land stramma hardt inn på asylpolitikken, med eit uttalt mål om å stoppe tilstrøyminga til Europa. Skal ein døme etter ankomstane til Hellas, som passerte 50 000 i januar, har ikkje innstrammingane hatt nokon effekt i det heile. Den viktigaste effekten er at landa som ikkje deltek i kappløpet mot botnen, sit igjen med ei mottaksbyrde som dei ikkje klarer å ta på eigne skuldrer fordi fellesskapet ikkje løftar saman.

I forlenginga av det ser vi at Schengen-samarbeidet knakar kraftig i samanføringane. I staden for å jobbe for å dele på ansvaret – Noreg har så langt ikkje teke imot ein einaste flyktning innanfor EUs fordelingsmekanisme – spring representantar for regjeringspartia rundt og seier at Noreg skal ha Europas strengaste asylpolitikk.

Er statsministeren einig i at vi skal ha Europas strengaste asylpolitikk? Korleis vil i så fall det vere eit bidrag til at Schengen-samarbeidet ikkje bryt saman, slik statsministeren fryktar? Og eg vil leggje til, sidan ho ikkje svarte på spørsmålet i stad: Deler statsministeren integreringsministeren si uro for framtida til barna våre, og meiner ho i så fall, som integreringsministeren, at vi som ikkje gjer det, er løgnarar?

Statsminister Erna Solberg [10:53:17]: La meg begynne med spørsmålet om situasjonen generelt – om vi har den strengeste asylpolitikken. Det er tre ting regjeringen har sagt er viktige. Det ene var å få orden på Storskog. Det har vi for øyeblikket. Det andre var å sørge for at vi kan stoppe tilstrømmingen av asylsøkere som vil måtte returneres – ha en bedre returpolitikk. Det tredje var at vi ikke skulle være i utakt med resten av Europa, altså ikke være mer liberale enn de andre landene. Det mener jeg faktisk er et motiv i dagens situasjon, og jeg ønsker å ha mer EU-samarbeid knyttet til dette. Jeg mener at Norge ikke skal legge seg på en mer liberal linje. Jeg sier ikke at vi skal være de strengeste, men vi skal heller ikke være mer liberale enn de andre landene, for da vil tilstrømmingen til Norge bli større.

Om jeg deler uroen? Jeg mener det er lov å si at det er utfordringer med en massiv og stor tilstrømning. Det har Grete Brochmann f.eks., sagt. Hun sier at velferdsstaten vil ha utfordringer hvis tilstrømmingen blir for stor. Jeg registrerer at det er veldig mange andre politikere også som gir uttrykk for uro hvis vi ikke klarer å få dette til.

Presidenten: Trond Giske – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Giske (A) [10:54:39]: Det er veldig viktig for et lite land å ha bred enighet om vårt forhold til omverden og ikke minst hvordan vi kontrollerer våre grenser. Derfor har det vært godt for Norge at vi har hatt ganske bred kon-

sensus om de viktigste prinsippene i asyl- og innvandringspolitikken. Både under regjeringen Bondevik og under regjeringen Stoltenberg var det stort sett den samme linja som ble videreført.

Derfor var også Arbeiderpartiet i høst med på de store forlikene om asyl- og innvandringspolitikken, om en strengere kontroll og om en god integreringspolitikk. Men hver dag siden har altså Solbergs regjeringsmedlemmer bidratt til å undergrave dette forliket – delvis ved å framstille forliket som en blankofullmakt til alt hva Fremskrittspartiet skulle finne på å foreslå, delvis ved bare å gjennomføre innstrammingstiltakene og ikke integreringstiltakene, og delvis med en språkbruk som splitter. Da vår partileder kritiserte denne språkbruken og sa at dette svekker forliket, svarte statsministeren i VG at det «er urovekkende at Ap vingler mest i de største og viktigste spørsmålene», og at «Støre må bestemme seg for om han vil være med på å løse de store utfordringene».

Synes statsministeren at dette er lederskap og bidrar til et forlik, eller ser hun at også hennes mangel på lederskap gjør det vanskeligere å få brede forlik om disse vanskelige spørsmålene som er så viktige?

Statsminister Erna Solberg [10:55:55]: Regjeringen har tatt lederskap i denne krisen. Det har vi gjort. Vi har laget en plan, og vi har informert Stortinget ganske detaljert om dette.

Vi sa i høst at vi kommer til å fremme innstrammings tiltak. De skal legges frem for Stortinget slik at de kan behandles i vårsesjonen. Med lovforslag er det alltid slik at de først må ut på høring hvis det er store endringer. Så sa vi at vi skal levere en integreringsmelding for å gjennomgå hele integreringspolitikken. Den kommer sammen med RNB, og derfor jobber vi nå med den lange og store menyen som Stortinget ba oss om å utrede til den. Samtidig jobber vi med små og store tiltak. I budsjettet ligger det integreringstiltak som å jobbe med å få kortet ned tiden for å få godkjent utdanning, for å lage nye måter å kartlegge folks kompetanse på – det ligger mange tiltak der som er i gang. Da er det urimelig, synes jeg, å si at vi bare har sett på innstrammingstiltakene. Vi følger den planen Stortinget ble informert om i høst – vi kommer med innstrammings tiltak som Stortinget kan ta stilling til i løpet av våren. Integreringsmeldingen kommer i mai. Og vi har fått en ganske lang arbeidsliste fra Stortinget som vi skal kvittere ut.

Presidenten: Geir Sigbjørn Toskedal – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:57:16]: Den nye situasjonen nå med flyktninger som kommer, reiser en masse spørsmål. Kristelig Folkeparti er beredt til å være med og løse dette, vi er beredt til å ta ansvar, og vi ser at vi må ha nye tiltak. Vi vil bidra konstruktivt til å få det på plass.

Men jeg har likevel lyst til å ta et barns vinkling på det. Både Barneombudet og Redd Barna stiller spørsmål ved tre forhold:

- Barn skal få fornyet vurdering når de er 18 år, uansett når de kom.
- Det skal være begrensninger i den reelle muligheten for å søke asyl.
- Det blir strengere regler for familiegjeningforening.

Hvis en ser dette fra et barns og en ungdoms synsvinkel, er det klart at verden kan se vond ut. For Kristelig Folkeparti er flyktningkonvensjonen og menneskerettigheter et vilkår i arbeidet med tiltakene, og barns rettigheter er den viktigste saken for Kristelig Folkeparti.

Uroer dette statsministeren?

Statsminister Erna Solberg [10:58:22]: Ja, det er mange av disse sakene som er vanskelige. Det er vanskelig når det kommer så mange enslige mindreårige asylsøkere til Norge. Der hadde vi også en topp i 2009. Den gangen valgte regjeringen å lage et opplegg hvor de som var mellom 16 og 18 år, fikk midlertidig opphold, de fikk ikke permanent opphold. Vi har sett på den reguleringen som ble gjort da, og ser at det er en fare for at flere som kommer, er enda yngre enn 16 år, sånn at man skal bygge på den typen midlertidighet som ble vedtatt av Stortinget ved innstramningene i 2009, men på et litt bredere område.

Den viktigste målsettingen vår er at foreldre ikke sender barna sine ut på en sånn farefull ferd. Det vanskelige er at jo bedre vi gjør det her, jo flere kommer til å komme. Det er rett og slett fordi når gevinsten blir større, vil flere bli sendt. Det er litt av utfordringen vår. Hovedhensikten vår er at vi må forsøke å stoppe den trafikken vi ser i dag av barn som ikke trenger asyl og skal sendes ut.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:59:47]: Som enkelte andre talere har vært inne på, er det riktig at Schengen-samarbeidet knaker i sammenføyningene. At det er en krevende situasjon innen EU, er det ingen tvil om, heller ikke innen de land som deltar i Schengen-samarbeidet. På en måte er det vanskelig, fordi det skaper store utfordringer knyttet til byrdefordelingen mellom de ulike landene. På den andre siden må en huske på at det fantes også et asylinstitutt før Schengen-samarbeidet. Det er jo ikke slik at asylinstitutt har sammenheng med Schengen.

Men mitt spørsmål til statsministeren er egentlig om hun mener at det er realistisk å se for seg en reetablering av Schengen-samarbeidet, slik som det har vært, hvor lang tid hun tror det kommer til å ta, og også hva statsministeren mener om de tankene som har kommet fra enkelte EU-land om at en bør lage såkalt mini-Schengen av regioner innenfor dagens Schengen-samarbeid.

Statsminister Erna Solberg [11:00:43]: Det er riktig at det fantes asylinstitutt før Schengen og før Dublin-avtalen. Da var det flere grensepasseringer før man kom til Norge. På det tidspunktet var det kanskje vanskeligere å komme hit for å søke asyl fra de europeiske landene. Men det var også sånn at mennesker var i land etter land etter land og søkte om asyl, og man fikk ikke returnert dem. Dublin-avtalen gjorde at situasjonen med at man får avslag

i ett land, reiser til neste land, og så er man i limbo rundt i hele det europeiske systemet, delvis har opphørt – jeg vil ikke si at den har helt opphørt – men fordi man tar fingeravtrykk og annet, gjør man det. Det har gjort at man har fått et ryddigere forhold.

Det som har vært hovedutfordringen i Europa, er at i motsetning til Norge har mange europeiske land ikke hatt noen særlig returpolitikk og ikke klart å returnere. Vi har heller ikke vært gode nok, men vi har klart å returnere flere fra Norge. Dermed har vi sett i Europa at det har blitt et stort, svart arbeidsmarked og mennesker uten rettigheter.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgings-spørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:01:56]: En av innstramningene regjeringen vil gjennomføre innen familie-gjeningforening, er å heve inntektskravet til 300 000 kr. «Man må klare å brødfø sin egen familie», som innvandringsmi-nisteren sier. Og i høringsbrevet skriver regjeringen også selv:

«Underholds kravet skal sikre at personer som henter familiemedlemmer til Norge kan forsørge disse.»

Det er jo interessant. Statsministeren har selv vært med og kuttet i barnetillegget for uføre forsørgere, og de aller fleste av dem mottar betydelig mindre enn 300 000 kr i året. Videre er det sånn ifølge regjeringens egne tall at det er mer enn 1,1 millioner nordmenn som tjener mindre enn 300 000 kr. Hva vil statsministeren i så fall gjøre for de 1,1 millioner nordmennene som tydeligvis ikke er i stand til å forsørge seg selv og sine nærmeste – eller «brødfø sin egen familie», som statsråd Listhaug formulerer det?

Statsminister Erna Solberg [11:02:48]: Statsministe-ren har også vært med på å innføre inntektskrav tidlige-re. Det har blitt evaluert, og evalueringen viste at ja, det er tøffere for folk, men det bidrar til at folk raskere kommer i jobb og skaffer seg en inntekt. Den typen krav medfører altså raskere integrering, og det er en av hensiktene med å gjøre det.

Dette gjelder primært familieetablering, og spørsmålet er hvor mange man skal kunne hente inn. Det er en ut-fordring hvis folk ikke kan brødfø dem de henter inn til landet. Det var et utgangspunkt også den forrige regjerin-gen hadde. Forrige regjering hadde også økte inntektskrav som en del av den politikken de jobbet med, og som vi har videreført.

Ja, det vil være noen som ikke får familiegjeningforening, fordi de ikke har inntekt. Det er det også i dag.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:04:10]: For få dager siden demonstrerte kjente representanter for Stopp islami-seringen av Norge, Pegida og andre ytterliggående grup-per i Oslo sentrum. De var som vanlig få, og det ville van-ligvis ikke vært noen grunn til å bry seg. Det spesielle denne gangen var imidlertid at disse gruppene ikke gjorde det de pleier, nemlig å demonstrere mot norske myndighe-

ter, det var i stedet en støttedemonstrasjon for regjeringen, med særlig vekt på å heie på innvandrings- og integreringsministeren. Regjeringen har altså stilt seg sånn at tilhengerne av den mest ytterliggående politikken når det gjelder håndtering av flyktninger som kommer til Norge, har sans for hvordan regjeringen framstår. Det burde bekymre statsministeren.

Statsministeren holdt en, synes jeg, veldig god nyttårstale i år. Den handlet bl.a. om hverdagsintegrering. Statsministeren framsto sånn som en politisk leder skal i en vanskelig tid: samlende, med vekt på å roe gemyttene, vise folk at hun har en plan. Innvandrings- og integreringsministeren framstår igjen og igjen på en helt annen måte: splittende, med vekt på å skjerpe motsetningene og spille på frykt ved igjen og igjen å fortelle folk at de har grunn til å være redde. Hun ordlegger seg på måter som underbygger myter om at de fleste asylsøkere bare kommer for å nyte og ikke er interessert i å yte.

Jeg tror vi alle er bekymret for at spenningene og motsetningene i det norske samfunnet kan øke. Da er regjeringens ansvar å roe ned situasjonen, og statsministeren bidrar ofte til det, men lar samtidig integreringsministeren gjøre det motsatte. Når regjeringen selv holder seg med to så radikalt forskjellige budskap, er det litt pussig å anklage det største opposisjonspartiet for å vingle. Derfor vil jeg stille helt konkret det spørsmålet som har ligget under i veldig mange spørsmål her i dag: Er statsministeren egentlig komfortabel med den retorikken innvandrings- og integreringsministeren har brukt i debatten de siste ukene?

Statsminister Erna Solberg [11:06:17]: Jeg har vært tydelig på at det er noen av de uttalelsene som Sylvi Listhaug har hatt, både før hun ble statsråd og etter, som jeg ikke er enig i, og som jeg ikke ville brukt. Det sa jeg også i forrige spørretime, som et svar på et konkret spørsmål knyttet til det. Så vil det være ulike typer retorikk, men jeg mener også at man av og til bruker en litt annen målestokk. Når representanter for andre partier sier at de er bekymret for utviklingen på arbeidsmarkedet, de er bekymret for velferdsstaten fremover hvis vi får for stor tilstrømning, ja da har de også gitt uttrykk for en bekymring og en uro for tiden fremover. Det oppfattes som bl.a. reflektert. Jeg mener at man av og til bruker en litt ulik målestokk på noen av disse uttalelsene.

Jeg mener at vi er i stand til å håndtere den tilstrømmingen vi har i dag. Jeg mener det er alvorlig hvis vi får en veldig sterk tilstrømning. Jeg mener at hvis vi hadde fått en tilstrømning på det nivået som det så ut til at vi kunne få, med de estimatene vi hadde i høst, så hadde det vært en alvorlig utfordring for integreringen og systemet. Derfor tok vi også grep for å forhindre at vi får det. Skal vi gjøre det vi alle ønsker, nemlig sørge for at alle mennesker som kommer til Norge, blir møtt med respekt, at de blir integrert i samfunnet, at de kan bidra, og at de raskt kommer i jobb, må det være et volum på antallet som kommer, som gjør det mulig for apparatet vårt å håndtere det.

Norge har noen veldig gode sider for integrering, og så har vi noen utfordringer. Den største utfordringen er at det tar lengre tid før folk blir selvforsørgende i vårt samfunn

enn i mange andre land, fordi vi har veldig få ufaglærte jobber. I mange av de jobbene som det tradisjonelt er ufaglærte – i bl.a. servicenæringen, hvor det er mange uten utdanning som jobber – er det ofte språkkrav, noe som er helt nødvendig. Derfor er det mer krevende med integrering i vårt samfunn, og derfor er det riktig at vi har fokus på å møte folk med folkeskikk, sørge for at de får den kompetansen som trengs, men vi må ikke undervurdere at det er en krevende utfordring fremover.

Audun Lysbakken (SV) [11:08:27]: Det siste er jeg enig i, og det betyr også at regjeringen bør prioritere og skynde seg mer med det som handler om integreringspolitikk framover. Jeg er glad for den korreksen statsministeren gir sin egen statsråd. Det mener jeg er bra, men jeg har også lyst til å peke på at på NRK Ytring akkurat nå skriver statsråd Sylvi Listhaug om betydningen av å få fram fakta, og at ærlighet varer lengst i debatten. Samtidig skriver hun en lang tekst om flyktningkrisen, der ordet «flyktning» ikke står, men der disse menneskene konsekvent omtales som migranter. Det synes jeg er et eksempel på måten man former debatten på, som undergraver fakta i debatten.

Erna Solberg har et ansvar for det, for det er så å si statsministeren som har båret Sylvi Listhaug på gullstol inn i norsk politikk gjennom å gi henne en så sentral posisjon i regjeringen. Derfor har jeg lyst til helt konkret å gjenta spørsmålet Sveinung Rotevatn har stilt to ganger: Hva mener statsministeren om utsagnet om at folk i Norge har grunn til å frykte for barnas framtid på grunn av flyktningene?

Statsminister Erna Solberg [11:09:38]: Jeg mener at min jobb først og fremst er å sikre at folk ikke har grunn til å frykte. Hvis vi ikke får til integreringen, hvis vi får veldig mange asylsøkere, hvis vi ikke tar på alvor at vi for øyeblikket har behov for å stramme inn asylpolitikken, hvis vi ikke tar på alvor at vi må ha en bedre integreringspolitikk fremover, så vil det velferdsnivået vi ser i dag, ikke nødvendigvis være der i fremtiden. Mange flere vil komme til å være fattige og ledige i Norge.

Min ambisjon er å gjøre noe med det. Det er derfor vi faktisk fremmer forslag om innstramminger. Det er derfor vi har sagt at vi skal ha en bedre integreringspolitikk for fremtiden – som raskere skal få folk tilbake. Derfor er jeg glad for at det er et bredt flertall som står bak det. Det er vår politikk å sørge for at vi motvirker det som er vanskelig med en stor tilstrømning av folk som søker asyl, og mange som flykter. Det er vår jobb å sørge for en politikk som møter behovene, og da er det viktig at vi også tør å gjøre de innstrammingerne – som jeg håper at også SV vil se positivt på når de kommer, for på et tidspunkt vil ikke grensekontrollen være der. Da vil det bli store utfordringer for Norge.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Snorre Serigstad Valen.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:10:55]: Hvis man må tjene 300 000 kr for å kunne brødfø sin egen fami-

lie, har Listhaug for så vidt rett i at mange bør frykte for sine barns framtid, for da er det mange som ikke tjener nok. En ufaglært barnehageassistent på KS-tariff starter på 274 000 kr. Selv med åtte års ansiennitet har ikke han/hun nådd 300 000 kr. En ufør forsørger kan åpenbart ikke brødfø sine nærmeste, og det har statsministeren vært med og sørget for. Sosialhjelpsmottakere som har forsørgeransvar, er ikke i nærheten av å ha de pengesummene til rådighet. Så hvorfor har regjeringen landet på akkurat 300 000 kr? Er det nok et magesfølelse-utspill fra regjeringen, eller ligger det noe til grunn? Det faktum gjenstår, og det fikk jeg ikke svar på i stad heller, at 1,1 million nordmenn tjener mindre enn det. Hva vil statsministeren i så fall gjøre for de 1,1 million nordmennene som ifølge minister Listhaug ikke er i stand til å brødfø sine nærmeste?

Statsminister Erna Solberg [11:11:55]: Alle disse personene, hvis de har barn eller andre forsørgerforpliktelses, vil motta en rekke ytelser og tjenester i det norske samfunnet fordi de har lav inntekt. De vil i dag – etter at denne regjeringen, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, tok initiativ – f.eks. ha lavere barnehagesatser. De vil ha gratis kjernetid, de vil ha mulighet for bostøtte, og det vil være mange sosiale ordninger på toppen. Spørsmålet er da: Når vi tillater familiejenforening i Norge, skal vi da invitere mange inn i akkurat de samme fattigdomsutjevne tiltakene vi har, eller skal vi si at det i utgangspunktet er et inntektskrav? Jeg har lyst til å si at det er det i dag også, og det er folk som ikke får innvilget familiejenforening i Norge, fordi de har for lav inntekt.

Presidenten: Stein Erik Lauvås – til oppfølgingsspørsmål.

Stein Erik Lauvås (A) [11:12:57]: Det betyr noe hvordan man ordlegger seg, og det blir lagt merke til hvordan en statsråd velger å ordlegge seg, og en statsråd ordlegger seg jo på vegne av regjeringen. Forstår, skjønner, statsministeren at den type retorikk som statsråd Listhaug står for, gjør det vanskelig, i hvert fall vanskeligere, å finne fram til fornuftige forlik i Stortinget, slik som statsministeren selv sier hun ønsker? Dersom hun er enig: Vil statsministeren nå sørge for å ta en liten ryddejobb i regjeringens retorikk spesielt på asylområdet?

Statsminister Erna Solberg [11:13:56]: Jeg håper at Stortinget er mest opptatt av substans når innstrammingsforslagene kommer, ikke retorikk og den politiske debatten, men hva vi skal løse for det norske samfunnet for fremtiden, hvordan vi skal ha kontroll over integrerings-spørsmålene, hvordan vi skal ha kontroll over innvandringen til Norge. Det kan vel ikke være sånn at fordi at man i den politiske debatten bruker en retorikk man ikke liker, skal ikke Arbeiderpartiet eller andre partier i forliket være med på å gjøre det som er riktig for Norge? Det høres ut litt sånn i debatten som at det er det. Det håper jeg ikke er faktum.

Så har vi en politisk debatt, og så kan det være ord som ikke er riktig, men når Sylvi Listhaug snakker om at vi

har uro, har jeg lyst til å si: Det er hun ikke alene om. Det er altså sånn at Arbeiderpartiets leder og partisekretær på Kartellkonferansen i november advarte om at asyl- og migrasjonstilstrømningen kunne true den norske modellen. Jeg mener at de har rett i at det er noen utfordringer knyttet til det. Men det er en litt annen standard å si at det er det greit å si, men å ha uro for barns framtid er det ikke greit å si.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Marianne Marthinsen (A) [11:15:30]: Vi har grunn til å være bekymret over antall arbeidsledige i Norge, og jeg må si at jeg synes det er mildt sagt oppsiktsvekkende å høre statsministeren nå sammenligne denne bekymringen med den ganske voldsomme og splittende retorikken som integreringsministeren fører. Men jeg skal la det ligge nå.

Jeg er uenig med Erna Solberg som sier at i prosent er ledigheten i Norge fortsatt lav. 4,6 pst. er ubehagelig høy, og ledigheten stiger. I januar økte ledigheten i 13 fylker.

Arbeiderpartiet kritiserer ikke regjeringen for at oljeprisen er lav, men vi mener at regjeringen gjør for lite for å møte situasjonen. Ja, Norge skal omstilles, men ikke til et samfunn med høy ledighet. Det finnes tiltak mot ledighet som virker, og ett er Arbeiderpartiets forslag om å utvide permitteringsregelverket. Men regjeringen sier nei. Høyre og Fremskrittspartiet insisterer på at folk skal bli oppsagt istedenfor å bli permittert, og det etterlater et inntrykk av at økt ledighet er blitt regjeringens virkemiddel for omstilling. Tidligere har statsministeren sagt at vi ikke må låse inn arbeidskraft gjennom permittering fordi andre bedrifter dermed ikke får tak i ansatte. Det er ikke virkeligheten i norske bedrifter. Hvis en bedrift skal nedbemanne, gjør den jo det, permittering er en dyrere vei. Bedrifter i Norge rapporterer dessuten om at det er enkelt å få tak i både ingeniører og operatører. Problemet er ikke å få tak i arbeidskraft, problemet er for få jobber.

Også fra arbeidstakerens ståsted blir dette litt rart. Hvorfor gå permittert med lav lønn, hvis du kan få en annen jobb? Vard har fem verft i Norge og vet hva omstilling er, men trenger et bedre permitteringsregelverk for å beholde sine ansatte. Denne uken sa Ulstein Group at de går inn i en situasjon hvor de må si opp personer de ikke ønsker å si opp, fordi permitteringsregelverket ikke er godt nok.

Er statsministeren uenig med disse bedriftene, med LO, Norsk Industri og nå NHO som mener at bedre permitteringsregler er et effektivt tiltak?

Statsminister Erna Solberg [11:17:41]: Bedre permitteringsregler kan være viktige og gode i gitte situasjoner, og vi skal alltid vurdere når de situasjonene er der. Men det er ikke et svar på ledighetsutfordringen. Det er bare ett svar på ledighetsutfordringen, og det er å skape jobber, og det er det vi forsøker å gjøre med budsjettet vårt. Vi skaper kortsiktige jobber gjennom ekstraordinære tiltak og langsiktige jobber gjennom de tiltakene vi har for innovasjon og nyskaping. Det å være permittert betyr å gå på dagpenger, og du spiser av dagpengeperioden din for ledig-

hetsperioder etterpå, så det er en måte å være tilknyttet bedriften på, men det er altså ikke et svar på ledighetsutfordringen i Norge. Men det er mange bedrifter som gir uttrykk for at de ønsker å beholde den kompetansen, og det har jeg stor respekt for. Jeg har stor respekt for at bedrifter som ønsker å omstille seg og endre, ønsker å beholde den arbeidskraften som er kompetent og dyktig, og derfor er det sånn at vi alltid må vurdere arbeidsmarkedssituasjonen.

Inntil nå har sysselsettingen i Norge økt gjennom denne krisen. Det har vært økt sysselsetting, og det har ikke vært sånn som det var under finanskrisen, hvor sysselsettingen i Norge falt. Det betyr at det har vært etterspørsel etter arbeidskraft andre steder, og da er det viktig å sørge for at den arbeidskraften også kommer til de nye jobbene, til de stedene hvor det trengs. Men så har regjeringen alltid sagt at vi kommer til å se på reglene og følge arbeidsmarkedsutviklingen, og hvis sysselsettingen ikke fortsetter å være stigende, vil det være en grunn til å se annerledes på det. Men jeg tror det er viktig å snakke om at permitteringsregler ikke nødvendigvis alltid er det beste for de ansatte heller, nettopp fordi du spiser av en ledighetstrygd fremover. Det betyr at du har kortere tid hvis det viser seg at de nye jobbene ikke kommer, og det betyr nok også at man står i et mindre aktivt forhold til det å søke nye jobber. Regjeringen følger med på dette, men vi har ingen signaler om at vi skal endre nå, men vi følger alltid med på situasjonen i arbeidsmarkedet.

Marianne Marthinsen (A) [11:19:46]: Det er vanskelig å tolke statsministerens svar på noen annen måte enn at hun mener at LO og NHO ikke forstår sine egne medlemmers eget beste. Det er flott at hun gir uttrykk for respekt for bedriftene som ønsker og har behov for bedre permitteringsregelverk, men det er jo ikke uttrykk for respekt de trenger. De trenger handling. Jeg synes det er uforståelig at Erna Solberg fortsetter å argumentere mot forslaget når regjeringen har egne tall som viser hvor god effekt permittering kan ha. Ni av ti kommer tilbake til arbeidslivet. Åtte av ti kommer tilbake til den bedriften de jobbet i. Norske næringslivsledere står altså klare til å skape vekst hvis permitteringsreglene lar dem beholde kompetansen i bedriftene, men Høyre og Fremskrittspartiet sier nei. Bedriftene er klare til å overføre teknologi fra oljebransjen til nye næringer hvis det legges til rette med gode ordninger, men Høyre og Fremskrittspartiet sier nei.

Hvorfor er ikke regjeringen villig til å gjøre mer for å møte den økende ledigheten?

Statsminister Erna Solberg [11:20:55]: Regjeringen gjør mye for å møte den nye ledigheten. Vi er nå inne i andre måned av et statsbudsjett som er ekspansivt. Vi har lagt frem et forslag til en skattereform som nå diskuteres i Stortinget, som skal bidra til et annet investeringsklima, til vilje til å investere i bedrifter og den omstillingen som er nødvendig for fremtiden. Vi har kortsiktige tiltak med en egen ekstraordinær pakke på toppen av et ordinært ekspansivt budsjett. Vi har stor satsing på vedlikehold innenfor både jernbane og vei. Vi har store veiinvesteringer som pågår, som bidrar til ny sysselsetting og et høyt ak-

tivitetsnivå. Vi har altså økt innovasjonsvirkemidlene med 2,2 mrd. kr i forhold til 2013-budsjettet, et enormt skifte for satsingen på næringsrettet forskning og innovasjon i forhold til det som har vært de tidligere årene. Det gjør vi fordi vi også trenger å skaffe de langsiktige jobbene.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Irene Johansen.

Irene Johansen (A) [11:22:14]: Da statsministeren besøkte Østfoldkonferansen, avviste hun å gjøre om på vedtaket om flyseteavgiften, som følge av det hun mente var press fra Ryanair. Denne avgiften handler ikke om for eller imot grønt skifte eller for eller imot Ryanair. Den handler om nedleggelse av Moss lufthavn Rygge, som passasjerer fra hele Østlandet bruker. Den handler om 1 000 arbeidsplasser relatert til Moss lufthavn Rygge og 6 000 arbeidsplasser over hele landet, som ifølge NHO kan bli borte om avgiften blir innført – konsekvenser som ikke var utredet før vedtaket ble gjort.

Med rekordhøye 129 000 arbeidsledige er flere arbeidsledige det siste vi trenger. Vil statsministeren ta hensyn til arbeidsplassene og lytte til de høringsuttalelsene som nå kommer inn til denne saken?

Statsminister Erna Solberg [11:23:04]: Stortinget har vedtatt at vi skal innføre en flyreiseavgift. Det respekterer regjeringen, og det har vi tenkt å gjennomføre. Så har vi en høringsrunde hvor vi kommer til å høre på hvordan dette er utformet, systemet og annet knyttet til det, men det er ingen grunn til å sende noen nye signaler. Hvis vi skal gjennomføre prinsippet om at forurenser betaler, må vi gjennomføre det. Det betyr faktisk at den som forurenser, må betale. Det betyr ikke at det bare er et begrep som vedtas på landsmøter, f.eks. på Arbeiderpartiets landsmøte. Det betyr at forurenser må betale, bl.a. ved at vi legger avgift på utslipp. Det gjør vi på fly, det er et stort utslipp fra fly og flytrafikk. Vi må ta hensyn til at vi skal gå denne veien i større grad fremover.

Jeg har med interesse merket meg at Arbeiderpartiets landsmøte sa at man burde utrede og vurdere en flyavgift. Så er det mulig det er bekvemt, når regjeringen innfører noe, at det da ikke er så viktig. Men prinsippet bør vel Arbeiderpartiet være med på, at flyreisende skal betale for forurensingen sin.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:24:23]: Dette er ikke noe spill – eller et retorisk spill, som statsministeren legger opp til nå – det er 1 000 personer i Østfold som er i ferd med å miste jobben sin, takket være et lite gjennomtenkt vedtak en sen nattetime i denne salen fordi man hadde behov for inndekning.

I regjeringens eget budsjett står det at dette ikke vil ha noen klimaeffekt. Men plutselig, da man fant på at man skulle ta inn disse pengene, hadde det en stor klimaeffekt. Det er mange familier som nå vil miste sitt levebrød. Nina

Bungum skriver i Moss Avis: Både hun og mannen jobber på Moss lufthavn, Rygge, begge skal betale ned på et boliglån, de skal forsørge familien – nå mister de jobben. 1 000 personer mister jobben.

For plastposeavgiften hadde regjeringen en nødparagraf – de trakk i nødbremsen, de skjønnte at forslaget var dårlig. Den samme paragrafen ligger i vedtaket om flyseteavgiften. Nå ser regjeringen at det er mange, mange familier som mister sitt levebrød. Er det på tide å bruke nødparagrafen igjen – legge bort retorikken, glemme spillet og huske folkene? Det er mange som mister jobben sin, takket være Høyre og Fremskrittspartiets dårlige vedtak før jul.

Statsminister Erna Solberg [11:25:29]: Det er ikke slik at Moss lufthavn blir nedlagt fordi vi innfører en flyseteavgift – den blir i så fall nedlagt fordi Ryanair ikke lenger vil bruke denne basen. Jeg mener at det å la seg presse av et slikt selskap ikke er riktig. Jeg mener også at det er fullt mulig for Moss lufthavn å jobbe overfor andre flyselskaper, for å skaffe seg andre som vil tilby reiser. Det er ikke 88 kr på toppen av en flybillett som er avgjørende her. Ryanair må ha andre hensikter med dette.

Jeg mener at det er levelig å ha den typen avgift. Så skal regjeringen vurdere innretningen på den og komme tilbake til det. Men jeg håper også at Moss lufthavns ansvarlige jobber aktivt med å finne andre som vil bruke flyplassen, andre enn Ryanair, som altså aksjonerer mot en avgift der som de ser ut til å ville akseptere på andre flyplasser.

Presidenten: Erik Lundebø – til oppfølgingsspørsmål.

Erik Lundebø (V) [11:26:39]: Budsjettavtalen mellom regjeringen, Kristelig Folkeparti og Venstre innebærer både langsiktige virkemidler som kan gi Norge nye bein å stå på, og kortsiktige tiltak for å løse utfordringene i regioner som merker omstillingsbehovet spesielt hardt.

En viktig mulighet i omstillingen er å satse hardere på grønn energi og grønn teknologiutvikling for å posisjonere Norge for lavutslippssamfunnet. Utfordringen er at det oppstår et gap mellom de langsiktige virkemidlene og de korte tiltakene. Folk finner annet å gjøre – ingeniører blir lærere, fagarbeidere blir omsorgsarbeidere. Faren er at kunnskapen forvitrer, fordi ledige mister kontakten med sitt opprinnelige fagmiljø.

Hvilke nye tiltak ser statsministeren for seg er nødvendige for å stimulere til en raskere omstilling til ny, grønn virksomhet som kan ta i bruk ledige fagarbeidere og ledig ingeniørkompetanse? Og når kan vi forvente at disse kommer?

Statsminister Erna Solberg [11:27:29]: Regjeringen gjør mye for å få til det grønne skiftet. Ikke minst gjør vi mye i form av at vi sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre har sikret mer til Enova, slik at de kan gi penger og støtte til både etablerte bedrifter og energiøkonomiserings tiltak, men også til mye ny teknologi på dette området.

I tillegg er det viktig å ha en god portefølje av innovasjonsvirkemidler, som regjeringen også har, og som vi har

styrket i forbindelse med både vårt budsjett og forliket i Stortinget. Det betyr at penger til etablererstonad, penger til miljøteknologiordningen – alle dette – virker sammen.

Når jeg reiser rundt – jeg har nå vært i Rogaland og i Møre og Romsdal – møter jeg vanskelige tider og kriser, men jeg møter også mye entreprenørskap, mye vilje til å skape noe nytt, og mange som starter opp. Derfor ble i fjor 20 pst. av alle midlene til ny oppstart, altså til entreprenørskap, gitt i Rogaland fylke. Det viser at det også er mye ny teknologi som kommer ut av denne krisen.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er dermed omme.

Sak n r. 2 [11:28:37]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske oversikten som er gjort tilgjengelig for representantene.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Ruth Grung til næringsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 5, fra representanten Freddy de Ruiten til helse- og omsorgsministeren, besvares av klima- og miljøministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 6, fra representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Iselin Nybø (V) [11:28:52]: «Skatt vest og Skatt sør har fattet vedtak om at Stavanger konserthus og Kilden Teater- og Konserthus i Kristiansand må tilbakebetale totalt 550 mill. kr i mottatt momskompensasjon, dette som følge av endringer i kompensasjonsloven som Stortinget vedtok høsten 2007. Jeg kan ikke se at vedtakene fra Skatt vest og Skatt sør er i tråd med Stortingets intensjon eller forarbeidene til lovendringen.

Vil statsråden ta initiativ til å rydde opp slik at det urimelige kravet på 550 mill. kr kan frafalles?»

Statsråd Siv Jensen [11:29:41]: La meg innledningsvis fremheve at jeg ikke kan uttale meg om enkeltsaker som ligger til behandling i skatteetaten. Etter loven er det skatteetaten som behandler denne type saker, og skattekontorets vedtak kan også påklages til direktoratet eller bringes inn for domstolene.

Så vil jeg vise til mine to skriftlige svar av 22. juni på

lignende spørsmål fra representanten. Også her fremhevet jeg at formålet med den generelle kompensasjonsordningen er å motvirke konkurransevidringene som kan oppstå når en kommune står overfor valget mellom å produsere avgiftspliktige tjenester selv og å kjøpe tjenestene fra private virksomheter. Ordningen er ingen støtteordning, og den er finansiert ved at statlige overføringer til kommunene ble redusert tilsvarende omfanget av ordningen da den ble innført.

Som jeg har redegjort for tidligere, begrenses retten til kompensasjon når kommunene driver økonomisk aktivitet og denne aktiviteten kan være i konkurranse med virksomheter som ikke er kompensasjonsberettiget. Den begrensningen ble innført av Stoltenberg II-regjeringen i 2008 etter et vedtak fra ESA, der det ble konkludert med at deler av kompensasjonsordningen var i strid med statsstøtte-regelverket. I forarbeidene til bestemmelsene fremkommer det at begrensningene i regelverket ble utformet med utgangspunkt i EØS-avtalens begreper. Det pekes også på enkelte elementer som det kan være relevant å se på ved vurderingen av om begrensningen kommer til anvendelse eller ikke.

EØS-avtalen er dynamisk, og kulturhussakene illustrerer nødvendigheten av at vi gjennomgår det norske regelverket og måten det praktiseres på. Kulturhusene er viktig infrastruktur for kulturaktiviteter og -tilbud i hele landet, og det er viktig at man har praktiserbare regler å forholde seg til, samtidig som konkurransehensynet ivaretas.

I mine tidligere svar har jeg varslet at vi vil vurdere behovet for en gjennomgang av konkurransebegrensningsregelen i kompensasjonsloven. Det arbeidet er nå i gang. Hensikten med gjennomgangen er å sikre at hensynene bak ordningen blir avveid på en best mulig måte, herunder sikre like konkurransevilkår mellom private og offentlige i samme marked. Formålet med arbeidet er å se nærmere på gjeldende rett og få avklart hvilke rammer EØS-avtalen setter for forståelsen av bestemmelsen. Når det arbeidet er avsluttet, vil vi vurdere om det er nødvendig med endringer i regelverket.

Jeg ønsker også å foreta en bredere gjennomgang av kompensasjonsordningen som en del av revidert budsjett for 2016. I denne gjennomgangen vil vi ikke bare ta opp konkurransebegrensningsregelen, men også flere problemstillinger som vi ser har oppstått ved tolkningen av loven. Flere sider vil dermed bli grundig gjennomgått.

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Iselin Nybø (V) [11:32:43]: Jeg takker for svaret.

Da Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2008, inkludert stemmene til dagens regjeringspartier, fattet vedtak om å endre kompensasjonsloven, var dette med en klar føring om at vedtaket i svært begrenset grad ville få noen konsekvenser.

De eksemplene som det ble vist til, som i tilfelle var på kant med loven, var da kommunale organ arrangerte kurs, eller renhold, i konkurranse med private aktører. Det å bygge og drive kostbare scener med 70–90 heltidsmusike-

re ansatt kan neppe sies å være kursvirksomhet, eller renhold, i konkurranse med private aktører. I innstillingen til og i Finansdepartementets Ot.prp. nr. 1 for 2007–2008 står det:

«Heller ikke kommunale aktører som alene ivaretar eksempelvis sosiale eller kulturelle funksjoner, vil anses for å drive økonomisk aktivitet.»

Disse skulle altså ikke omfattes av lovendringen som nå ligger til grunn for den tolkningen og de skattekravene som ligger.

Er finansministeren enig i den tolkningen?

Statsråd Siv Jensen [11:33:50]: Som jeg sa i mitt første svar, mener jeg det er helt nødvendig, som følge av at regelverket som ligger til grunn for dette, er dynamisk, at vi foretar en gjennomgang av dette – både for å unngå utilsiktede virkninger og for å sørge for at regelverket er utformet på en sånn måte at det er lett å forholde seg til for aktørene. Derfor har vi nå satt i gang denne gjennomgangen, som også er bredere enn den vi opprinnelig antydte at vi ville foreta, og vil legge dette frem for Stortinget i forbindelse med revidert budsjett for nettopp å kunne gjøre de grundige vurderingene som er nødvendig. Det betyr også at vi gjennom en sånn gjennomgang får vurdert om det er behov for å gjøre endringer i regelverket.

Iselin Nybø (V) [11:34:38]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg har selv jobbet som skattejurist, bl.a. i Skatt vest, i flere år før jeg kom på Stortinget. Jeg har ikke jobbet med moms, men det har folk som jobber i PwC, gjort. Skatteetaten har nå kommet med sin vurdering – og jus er ingen eksakt vitenskap. PwC har også sett på denne saken, og de skriver bl.a. på sine nettsider at Skatt vest og Skatt sør sin tilnærming medfører at kompensasjonsloven «§ 4 annet ledd nr. 4 gis en langt videre rekkevidde enn det som er nødvendig for at Norges forpliktelser etter EØS-regelverket skal anses ivaretatt». Så her har man litt ulike tolkninger av hva som er konsekvensen av det lovverket som ligger der i dag.

Mitt spørsmål til finansministeren er om hun har en intensjon om å tolke loven på mest mulig hensiktsmessig måte for kommunene Stavanger og Kristiansand, som her står med en veldig stor regning som følge av et veldig godt tilbud.

Statsråd Siv Jensen [11:35:42]: La meg igjen minne om det jeg sa helt innledningsvis, nemlig at jeg ikke kan uttale meg om denne enkeltsaken, rett og slett fordi den ligger til behandling i skatteetaten.

Men jeg er svært tydelig på behovet for å gå igjennom regelverket. Det er nettopp fordi det oppstår uklarheter rundt tolkningen, praktiseringen og gjennomføringen at vi må gjenta denne ordentlige og grundige gjennomgangen. Det betyr at vi gjennom også å legge det fram for Stortinget vil gi Stortinget en anledning til å se nærmere på regelverket på generelt grunnlag og foreta vurderinger av om det er behov for å gjøre endringer i det. Og jeg har svart veldig tydelig på at det har jeg til hensikt å gjøre.

Spørsmål 2

Ola Elvestuen (V) [11:36:28]: «Det nye regjeringskvartalet vil bli et av de største, offentlige byggeprosjektene i årene fremover. Det må legges til grunn at et så omfattende og viktig prosjekt realiseres med høye krav til kvalitet, lave eller ingen utslipp både i bygge- og driftsfasen og ikke minst en god innpassing i bymiljøet i hovedstaden. Regjeringskvartalet fremstår som en god kandidat til å bli et av FutureBuilt's 50 forbildeprosjekter.

Vil statsråden sørge for at regjeringskvartalet realiseres som et FutureBuilt-prosjekt?»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:37:02]: Regjeringen konkluderte i mai 2014 med at fremtidig regjeringskvartal skal planlegges med ambisiøse miljømål og høy grad av energieffektivitet, slik at det ved planleggingen er på høyde med beste praksis for miljøvennlige bygg og uteområder i et livsløpsperspektiv, som gir en samfunnsøkonomisk lønnsom og kostnadseffektiv ressursbruk.

For å sikre at miljøstandarden oppnås til lavest mulig kostnad, må konkrete miljømål fastsettes tidlig. Jeg har derfor bedt Statsbygg komme tilbake med forslag til en konkretisering av miljøambisjonene i prosjektet. Statsbygg har bl.a. innhentet kunnskapsstatus for nasjonal og internasjonal beste praksis for miljøvennlige bygg og uteområder. Statsbyggs vurderinger dekker en rekke miljøtema: klimagassutslipp, energi, materialbruk, avfall og forurenset grunn, inneklimate, lokalklima, utendørs luftkvalitet og støy, klimatilpasning, overvann og biologisk mangfold, og transport. Det er i forbindelse med utredningene innhentet erfaringer knyttet til kostnader, herunder samfunnsmessige virkninger og livssyklus-kostnader, samt forholdet mellom sikkerhetskrav og miljøambisjoner.

Regjeringskvartalet vil på grunn av sikkerhetskrav ha bygg med mer bruk av betong og andre materialer som kan medføre høy klimabelastning. Byggene kan ikke uten videre sammenlignes med ordinære kontorbygg. På den annen side bidrar samlokalisering av departementene i et sentralt byområde med god kollektivdekning betydelig til å kunne nå høye miljømål.

Flere byggeprosjekter, f.eks. i FutureBuilt, har de siste årene oppnådd ca. 50 pst. reduserte klimagassutslipp, og noen har oppnådd betydelig større reduksjoner. Disse byggeprosjektene kjennetegnes ved at de er sentralt lokalisert, omfatter rehabilitering av bygg der fundamentering og bæresystem gjenbrukes, har lavt energibehov og noe egenproduksjon av fornybar energi og for øvrig forsynes med tilnærmet 100 pst. fornybar energi. Flere av disse elementene er også aktuelle i det nye regjeringskvartalet.

Når det gjelder spørsmålet om prosjektet nytt regjeringskvartal blir et FutureBuilt-prosjekt, er det for tidlig å ta standpunkt til dette. Statsbygg har i lengre tid vært i dialog med FutureBuilt. Det aller viktigste er imidlertid at miljøkvalitetene ivaretas i prosjektet, og at byggene gir et godt svar på regjeringens og Stortingets ambisjoner om at det skal være på høyde med beste praksis.

Ola Elvestuen (V) [11:40:06]: Jeg takker for svaret – og kanskje spesielt for det siste: at det ennå ikke er avgjort om det skal være et FutureBuilt-prosjekt. Når man legger ambisjonsnivået for miljø høyt, vil jeg argumentere for at man da også legger det inn som et FutureBuilt-prosjekt, for det er klart at alle de store, sentrale utbyggingene i Oslo sentrum nå – enten det er Deichman, Munch-museet eller til og med Nasjonalmuseet – er en del av disse prosjektene. Da ville det jo være underlig om man i det største statlige prosjektet, nemlig regjeringskvartalet, ikke la seg på det samme ambisjonsnivået.

Med denne argumentasjonen får jeg stille spørsmålet: Er statsråden enig i at man for regjeringskvartalet må ta mål av seg til at det i hvert fall skal være på linje med de andre prosjektene, ha den samme statusen, og at det dermed også skal kunne vurderes som et FutureBuilt-prosjekt?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:41:12]: La meg først si at jeg er glad for både representanten Elvestuens og andres sterke engasjement for det nye regjeringskvartalet. Det er viktig at det er åpen debatt og dialog om utviklingen av et så stort nasjonalt prosjekt midt i hovedstaden.

Jeg er også enig i at vi skal ha høye miljøambisjoner for det nye prosjektet, men her er det mange ulike elementer som spiller inn. Arealnorm er et viktig element for å nå høye miljømål, men det er også andre elementer som spiller inn – kollektivdekning og muligheten for gange og sykkel til jobb er også viktig å ta med i det bildet.

Så kan det være, som jeg var inne på i mitt svar, at det er sider ved et nytt regjeringskvartal knyttet til sikkerhet, bruk av betong, som gjør at det ikke umiddelbart er helt sammenlignbart med andre både små og store prosjekter. Men miljøambisjonene er der.

Ola Elvestuen (V) [11:42:15]: Men det er jo nettopp det at det er egne problemstillinger omkring regjeringskvartalet – det at man her også må ivareta sikkerhetsspørsmål samtidig som man skal ha høye ambisjoner på arkitektur- og miljøområdet og alle andre arkitektoniske forslag; nettopp at det er vanskelig – som tilsier at man skal ha høyere ambisjoner, og at det ikke er bare «best practice» som er målsettingen og standarden man skal ha.

Da blir mitt siste spørsmål: Er statsråden enig i at det er nettopp det at det er vanskelig, at det er komplekst, at man også skal ivareta sikkerhetsspørsmål i sentrum av en by, som gjør at man må se på ulike løsninger? Det er ikke bare bygget i seg selv, men nettopp hvordan det skal virke sammen med byrom, og det at man skal ha et levende bymiljø, som tilsier at man her skal strekke seg lenger enn bare til «best practice» og internasjonal erfaring og dermed gjøre dette til et FutureBuilt-prosjekt.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:43:18]: Jeg er enig i at nettopp fordi det er vanskelig, skal man også ha høye ambisjoner, og at vi er nødt til å se de ulike elementene i sammenheng. Det er mange forutsetninger som tilsier at dette kan bli et godt miljøprosjekt, som jeg var inne på. Det at vi samler regjeringskvartalet, med unntak av forsvar, på ett

sted, gjør at man unngår mye transport internt i byen. Det gjør også at vi kan få mer energieffektive løsninger, og at vi kan få en mer effektiv bruk av departementskontorene.

Så jeg har stor tro på at vi skal få til gode løsninger, med høye ambisjoner, men allerede nå å konkludere med at det skal inn i én ramme, mener jeg er for tidlig. Det er god dialog mellom Statsbygg og FutureBuilt, og vi jobber nå kontinuerlig og konkret med å definere standarder og hvordan man kan få til et nytt regjeringskvartal med høye miljøambisjoner midt i byen.

Spørsmål 3

Fra representanten Ruth Grung til næringsministeren:

«DNB ASA er Norges største finanskonsern og har stor betydning for verdiskaping i hele landet, spesielt innen omstillingsarbeid og gründervirksomhet. Det er derfor underlig at de sentraliserer sine tjenester og dermed fjerner seg fra aktive bedriftsmiljø. Havbruksnæringen har den sterkeste klyngen på Vestlandet, samtidig som DNB flytter sin marine avdeling til Oslo. Det samme med forsikringsmiljø.

Hvordan vil statsråden sørge for et tettere samspill mellom finansnæringen og sterke regionale bedriftsmiljø?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 4

Rasmus Hansson (MDG) [11:44:42]: «Lyngen kommune har innført skuddpremie på gaupe. Gaupe er en sterkt truet art på norsk rødliste. I 1845 vedtok Stortinget å utrydde gaupe, ulv, bjørn og jerv, og innførte derfor skuddpremie på rovdirene. Først i 1980 ble skuddpremien avviklet, da var bestanden på randen av utryddelse. Skuddpremie burde være et forhistorisk virkemiddel som ikke har noen plass i moderne miljøforvaltning.

Mener statsråden det er greit at kommuner innfører skuddpremie på gaupe i Norge?»

Statsråd Vidar Helgesen [11:45:18]: Alle de fire store rovdirene i Norge forvaltes i dag ut fra de føringer som er lagt av Stortinget innenfor rammene av Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Det er vedtatt bestandsmål for hver enkelt art, og Stortinget har sagt at bestandene skal forvaltes så nær bestandsmålene som mulig. Det er krevende å forvalte viltbestander med et slikt presisjonsnivå.

Av de fire store rovdirene er det bare gaupe som er definert som en jaktbar art. Dette har bl.a. sammenheng med at gaupe er oppført på liste III i Bernkonvensjonen. Gaupe har også et betydelig høyere bestandsmål enn de andre store rovdirene.

Bjørn, ulv og jerv er på liste II i Bernkonvensjonen, som innebærer at disse artene skal undergis en strengere beskyttelse.

Bjørn, ulv og jerv kan kun tillates felt ut fra hensynet til å unngå at de gjør skade, mens det i vurderingen av jakt på gaupe også kan trekkes inn vurderinger knyttet til bl.a. rekreasjon og høstingstradisjon. En annen forskjell er at det for jaktbare arter, slik som gaupe, er tillatt å bruke skuddpremie som et motiverende virkemiddel, noe som ikke er tillatt for fredet vilt, som bjørn, ulv og jerv.

Jakt på gaupe reguleres gjennom årlig fastsettelse av jaktkvoter. Jeg har ikke kjennskap til om det er lokale forhold i det aktuelle området som tilsier at skuddpremie kan være hensiktsmessig. Generelt er det stor interesse for gaupejakt i Norge, og kvotejakten fungerer svært effektivt. I de fleste tilfeller blir derfor de tildelte kvotene skutt i løpet av jaktperioden. I så måte har jeg nok vanskelig for å se at skuddpremie kan være et aktuelt og samfunnsøkonomisk lønnsomt virkemiddel for ytterligere å effektivisere jakten i særlig mange områder.

Det er de fastsatte jaktkvotene som avgrensner antall gauper og i hvilke områder disse kan felles. Det påvirkes ikke av kommunale skuddpremieordninger. Men så lenge gaupe er en jaktbar art i Norge, mener jeg det ikke er grunnlag for å fjerne muligheten for å vedta skuddpremie på denne arten.

Rasmus Hansson (MDG) [11:47:21]: Som statsråden påpeker, fungerer uttak av gaupe utmerket også uten skuddpremie. Det fungerer så utmerket at bestanden i dag er under bestandsmålet, og jeg anser det som naturlig at statsråden selv ser det som en oppgave å få bestanden opp til i hvert fall det minimumsnivået som den ifølge Stortinget skal være på. Det er viktig å være klar over at gaupebestanden i Norge biologisk sett er mikroskopisk – vi har omtrent én gaupe per 1 000 km² areal i Norge, hvorav det aller meste er godt gaupehabitat.

Spørsmålet er: Selv om statsråden sier han ikke ser noe godt poeng i skuddpremietiltaket i Lyngen, har statsråden ikke tenkt å foreta seg noe som helst for å ta tak i et så spesielt virkemiddel som brukes på en så sårbar art?

Statsråd Vidar Helgesen [11:48:22]: Som jeg tidligere har vært inne på, er det viktige virkemiddelet fastsettelsen av jaktkvoter. Derfor er det det som avgrensner antall gauper og i hvilke områder de kan felles, ikke kommunale løsninger som en kommunal skuddpremie. Vi har et eksakt bestandsmål for gaupe som er vedtatt av Stortinget. Det gir ikke noe handlingsrom for å kunne forvalte bestanden verken over eller under et nivå på 65 årlige ynglinger, som er målet. Situasjonen for gaupebestanden i Norge er i så måte den samme som den var da Stortinget vedtok gjeldende bestandsmål i 2004, og vi forholder oss til at forvaltningen av gaupe fungerer godt slik den er i dag.

Rasmus Hansson (MDG) [11:49:15]: Jeg tror det er rimelig å ha en forventning om at miljøvernministeren i Norge har en offentlig mening om bruk av den typen virkemidler i norsk forvaltning, og jeg oppfordrer statsråden til å gi uttrykk for det på en mer kraftfull måte enn det han har gjort nå.

Men når det gjelder gaupe, er det også slik at Norsk in-

stitutt for naturforskning ved John Odden & Co. for halvannet år siden gjennomførte en studie som viste at utbetalingen av skadeerstatninger for gaupe i et stort område på Østlandet var omtrent dobbelt så høy som det reelle tapet forårsaket av gaupe. Det er altså fare for at gaupe får skylden for mye større sauetap enn det den reelt sett forårsaker, og at gaupebestanden dermed blir forvaltet på feil grunnlag.

Har statsråden planer om å gå inn i disse faglige spørsmålene opp mot den stortingsmeldingen som skal komme, og det rovdyrarbeidet som Stortinget nå skal gjennomføre, slik at vi får et bedre faglig grunnlag for ny bestandsfastsettelse?

Statsråd Vidar Helgesen [11:50:19]: Vi vil komme tilbake til Stortinget når det gjelder oppfølging av rovdyrforliket. Det er også slik at mulige endringer i jakttilskriftene vil bli sendt på høring våren 2016, og det kan bli aktuelt å vurdere disse temaene nærmere i den forbindelse, men det er det foreløpig ikke tatt stilling til.

Nå er det slik i dag at gaupebestanden ligger noe under bestandsmålet. I 2015 var det 60,5 ungekull av gaupe – det er altså 4,5 kull mindre enn bestandsmålet. Til tross for at gaupebestanden har økt noe sammenlignet med året før, er det det tredje året på rad at det ligger noe under. Vi er – i tråd med forliket – opptatt av å ligge så nær bestandsmålet som mulig og arbeider for å komme opp på det nivået.

Spørsmål 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Freddy de Ruiten til helse- og omsorgsministeren, vil bli besvart av klima- og miljøministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren.

Freddy de Ruiten (A) [11:51:24]: «Sykehuset i Arendal har over 1 000 fødsler i året, men til tross for dette og store protester ble nyfødtposten lagt ned. Vi fryktet særlig at tilbudet til akutt syke nyfødte skulle bli dårligere. I Agderposten 28. januar går ledelsen ved fødeavdelingen på sykehuset i Arendal ut og uttrykker sin bekymring over at det kan ta opptil ni timer etter fødselen før mor og barn kommer fra fødeavdelingen i Arendal til nyfødtposten i Kristiansand, samtidig som sykehuset i Arendal har kompetanse og muligheter til å ta seg av disse barna.

Synes statsråden det er greit at nyfødte og deres foreldre unødig utsettes for disse ekstrabelastningene, og kan statsråden garantere at dette ikke går ut over pasientsikkerheten?»

Statsråd Vidar Helgesen [11:52:05]: I 2010 publiserte Helsedirektoratet nasjonale kvalitetskrav til fødselsomsorgen i veilederen «Et trygt fødetilbud». Kvalitetskravene tok utgangspunkt i Stortingets behandling av St.meld. nr. 12 for 2008–2009, En gledelig begivenhet. Helseforetakene har lagt direktoratets veileder til grunn for den videre utviklingen av fødselsomsorgen, og dette

har ført til en mer hensiktsmessig oppgavedeling mellom sykehusene på dette området.

Når det gjelder tilbudet til barn som blir født ved sykehuset i Arendal, har Helse Sør-Øst informert helseministeren om at Sørlandet sykehus sommeren 2015 vedtok to organisatoriske endringer for å redusere risiko for syke nyfødte i Agder. Den første av disse endringene var at alle definerte risikofødsler skulle foregå på Kvinneklubben ved sykehuset i Kristiansand. Dette er i tråd med den nevnte veilederen fra Helsedirektoratet, som anbefaler at alle risikofødsler skal henvises til en kvinneklinikk. Kvinneklubben har mer kompetanse og mer ressurser enn avdelinger som er definert som fødeavdelinger, slik som avdelingen i Arendal.

Den andre endringen var at syke nyfødte fra sykehuset i Arendal skulle overføres nyfødtenheten i Kristiansand. Denne beslutningen ble gjort av hensyn til kvalitet og pasientsikkerhet.

Gjennomføringen av det siste vedtaket har skjedd uten at det har vært meldt om alvorlige hendelser for mor eller barn. Noen få nyfødte har måttet vente på transport fra Arendal til Kristiansand, men de har hele tiden blitt godt ivaretatt av kvalifisert personell ved sykehuset i Arendal.

Det er forståelig at det oppleves som en ekstrabelasting å vente, men Sørlandet sykehus opplyser at barna har vært godt ivaretatt i ventetiden. Det viktigste er at disse funksjonsendringene sikrer kvalitet og pasientsikkerhet i behandlingen av syke nyfødte.

Freddy de Ruiten (A) [11:54:04]: Det kan vel absolutt diskuteres om det har ført til en kvalitetsbedring at en har fjernet nyfødtposten ved Norges tolvte største sykehus når en måler antall fødsler. Det er vel bare Bærum sykehus som ikke har en nyfødtpost som er av tilsvarende størrelse i forhold til antall fødsler, så dette er nok langt mer enn organisatoriske endringer.

Det som jeg synes kanskje er mest alvorlig i svaret til statsråden, er at det ikke er meldt om alvorlige hendelser.

Spørsmålet mitt til statsråden blir da: Må en vente til det eventuelt oppstår alvorlige hendelser før en tar denne problematikken på alvor, at en faktisk har en ventetid på opptil ni timer, samtidig som en har kompetansen på sykehuset i Arendal, som gjennomfører over 1 000 fødsler i året? Vil regjeringa følge denne situasjonen nøye?

Statsråd Vidar Helgesen [11:54:58]: Regjeringen følger denne situasjonen nøye, og vi baserer oss, som nevnt, på at Helsedirektoratets veileder «Et trygt fødetilbud», med de kvalitetskravene den setter, følges opp. Det er også slik at det gjøres tilsyn med nyfødtmedisinen, og det var nettopp et slikt tilsyn gjort av fylkesmennene i Vest-Agder og Aust-Agder i fjor med nyfødtmedisinen i Sørlandet sykehus som ledet til disse endringene, for den rapporten påviste to avvik. Ett av disse var at Sørlandet sykehus HF ikke sikrer forsvarlig behandling av syke nyfødte ved Sørlandet sykehus Arendal. Det var med bakgrunn i dette tilsynet fra fylkesmennene at styret i Sørlandet sykehus sommeren 2015 vedtok at syke nyfødte fra fødeavdelingen i Arendal skulle overflyttes til Kvinneklubben i Kristiansand.

Freddy de Ruiter (A) [11:55:56]: Vi har hatt mange runder om tilsynsrapporten fra fylkeslegene. Skulle en legge den til grunn for de andre fødeavdelingene av tilsvarende størrelse i resten av landet, var det nok mange sykehus som hadde mistet sin nyfødtpost. Det har, så vidt jeg vet, aldri skjedd alvorlige hendelser ved nyfødtposten i Arendal som et resultat av dårlig kvalitet. Snarere tvert imot har kvaliteten vært svært høy, men i tilsynsrapporten antydde en potensielt at det kunne skje noe hvis det ikke ble iverksatt visse tiltak. Men det er snøen som falt i fjor, bokstavelig talt.

Det som i hvert fall er viktig, er at en sikrer et godt fødetilbud også for akutt syke nyfødte og deres foreldre ved Sørlandet sykehus Arendal, som faktisk har mer enn 1 000 fødsler i året, og det føler jeg meg faktisk ikke trygg på. Jeg vil be statsråden forsikre befolkningen i Aust-Agder om at de kan være trygge på det.

Statsråd Vidar Helgesen [11:57:01]: Det var nettopp representantens poengtering av at man ikke bør vente til det har skjedd noe galt, som er utgangspunktet for beslutningen gjort ved Sørlandet sykehus, for man baserer seg her på tilsynsrapporter og fatter vedtak i tråd med tilsynsrapporter, som igjen er basert på eller måles opp mot de standardene og de kvalitetskravene som er satt. Det er en god måte å operere på, slik at vi sikrer samsvar mellom kvalitetskravene og det som faktisk er situasjonen innenfor nyfødtd medisinen. Derfor kan jeg forsikre representanten om at tilsyn, rapportering og oppfølging av kvalitetskravene er noe vi legger stor vekt på.

Spørsmål 6

Fra representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren:

«Tilgang på kvalifisert helsepersonell er ein nøkkelfaktor i helsetenesta. Antall legeårsverk i spesialisthelsetenesta i tidsrommet 2009-2014 har auka med 25 prosent, sjukepleieårsverk har i same tidsrommet auka med 12 prosent medan det var nedgang på 24 prosent i årsverk for helsefagarbeidarar. 2000 helsefagarbeidarårsverk har altså forsvunne frå sjukehusa i løpet av 5 år.

Kva er årsaka til dette, og kva tiltak har regjeringa for å snu denne utviklinga?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 7

Dag Terje Andersen (A) [11:58:11]: «127 000 personer står uten jobb, og arbeidsledigheten er høyere enn lagt til grunn i statsbudsjettet. I en interpellasjon i juni 2014 om økende arbeidsledighet sa statsministeren at det er «viktig å ha høy oppmerksomhet om utviklingen». Senere har regjeringsmedlemmer sagt at det ikke er krise, og at deres politikk virker. Nyelig sa likevel finansministeren at det kan

bli aktuelt med nye tiltak, noe Arbeiderpartiet lenge har etterspurt.

På hvilket nivå må ledigheten være før regjeringen setter inn nye tiltak mot økende ledighet?»

Statsråd Anniken Hauglie [11:58:51]: Arbeidsmarkedet er gradvis svekket det siste året. Ledighetsnivået i 2015 ble 4,4 pst., likt det vi anslo i nasjonalbudsjettet for 2016. Lavere petroleumsinvesteringer er den viktigste årsaken til svekkelsen, men også en generell nedgangskonjunktur etter høsten 2014 bidrar negativt.

Da vi la fram nasjonalbudsjettet for 2016 nå i høst, forventet vi at arbeidsmarkedet skulle utvikle seg svakt gjennom det meste av 2016, og at sysselsettingsveksten ville ta seg opp i 2017. Denne vurderingen ligger fortsatt fast.

Men dagens situasjon er ikke først og fremst en midlertidig konjunktursvekkelse, slik vi opplevde under finanskrisen i 2009. Norsk økonomi er nå inne i en betydelig omstillingsfase. Det er overkapasitet i den oljerelaterte delen av økonomien, og arbeidskraften skal finne veien til andre aktiviteter og andre områder. I en slik situasjon blir ledigheten i en periode høyere enn vanlig. Samtidig må vi sette inn tiltak for å hindre at ledige forblir ledige over lang tid, vi må stimulere etterspørselen etter arbeidskraft, og vi må bidra til at overtallige er aktive og effektive arbeidssøkere. Bare da vil omstillingene forløpe mest mulig smidig.

Den økonomiske politikken har nå en ekspansiv innretning. Det bidrar til å skape arbeidsplasser, og det bidrar til å bygge bro over en periode med svake konjunkturer. Regjeringens tiltakspakke for økt sysselsetting er innrettet mot å gi arbeid i en omstillingsperiode, og den er særlig rettet mot Sør- og Vestlandet.

Arbeidsmarkedspolitikken bidrar til omstillinger er flere:

- Arbeidsledige må være aktive, og de må være åpne for mobilitet.
- For noen er det ikke nok å være aktive arbeidssøkere, de trenger påfyll av kompetanse og praksis. Nav kan gi slik bistand. Regjeringen har økt tiltaksnivået for ledige med 4 000 plasser fra saldert budsjett 2015 til 2016.
- Jeg har nylig varslet noen endringer i dagpengereguleringen som skal gjøre det lettere å kombinere trygd med utdanning.
- Også regjeringens endringer i regelverket for midlertidige ansettelser virker positivt på etterspørselen etter arbeidskraft.

Representanten Andersen spør på hvilket nivå ledigheten må være før regjeringen setter inn nye tiltak. Regjeringens politikk og prognoser presenteres i budsjettokumentene til Stortinget. Som nevnt ble nivået på ledigheten i 2015 slik regjeringen anslo. Regjeringen følger utviklingen tett og har samtidig tatt en rekke initiativ for å holde sysselsettingen oppe. Samtidig ønsker vi å stimulere til de omstillingene som nå må komme. Regjeringen vurderer behovet for tiltak løpende også framover.

Dag Terje Andersen (A) [12:01:47]: Jeg spør på hvilket nivå ledigheten må være før regjeringa setter inn nye

tiltak, og det gjør jeg på bakgrunn av at jeg selv hadde gleden av å sitte i den statsrådsposten som statsråden nå sitter i, da vi hadde finanskrisa i Norge i 2008 og 2009. Den gangen startet regjeringa med å fastslå en ambisjon, at Norge skal ha Europas laveste ledighet, men vi skal ha Europas sterkeste tiltak mot ledighet. Det er bakgrunnen for at jeg spør, fordi det var på et ledighetsnivå som var langt lavere enn i dag. Vi startet prosessen med å reise rundt i landet og høre på næringslivets behov, og så kom vi med en pakke på 20 mrd. kr for å skape aktivitet.

Krisa i dag er annerledes enn forrige gang. Det krever andre tiltak, men det krever ikke i mindre grad at regjeringa faktisk har ambisjoner om å gjøre noe med ledigheten – og ikke bare bortforklare det. Ett eksempel er permitteringsregelverket, som vi vet vil hjelpe det næringslivet konkret, men som vi da har utsatt. Når vil statsråden gi etter for det presset som nå er, for å få det på plass?

Statsråd Anniken Hauglie [12:02:56]: Det som er utfordringen med kravet som nå kommer fra noen om å utvide antall permitteringsuker i regelverket, er jo at det ikke gir noen arbeidsplasser, og det vi trenger nå, er flere jobber. Vi trenger jobber på kort sikt for å hjelpe dem som nå har blitt ledige som en følge av krisen på Sør-Vestlandet, særlig i oljerelatert industri, og vi trenger å omstille landet vårt på lang sikt til en ny virkelighet. Så det vi gjør, er at vi har tiltak på kort sikt gjennom store satsinger innen vei og bane, innen rehabilitering av offentlige bygg, og vi retter oss særlig mot de områdene av landet som nå sliter, samtidig som vi også satser på næringsrettet forskning og innovasjon, kunnskap og utdanning for å sørge for omstilling på lang sikt.

Det er ingen entydige signaler ute om at man skal utvide antall uker. Det kommer fra noen, ikke fra alle. For meg er dette mer et spørsmål om hva som er mest hensiktsmessig for arbeidstakerne, for bedriftene og for landet. Vi er åpne for endringer, vi også, men foreløpig mener vi at det ikke er hensiktsmessig.

Dag Terje Andersen (A) [12:04:00]: Det aller viktigste tiltaket i arbeidsmarkedspolitikken er en god næringspolitikk som skaper aktivitet. Men når statsråden sier det hun nå sier, og bagatelliserer ønsket fra næringslivet om et utvidet permitteringsregelverk, så synes jeg det avslører en total mangel på forståelse for den situasjonen som næringslivet er i. Det er riktig at det er deler av næringslivet som ikke har behov for å styrke permitteringsregelverket, men et styrket permitteringsregelverk blir da også bare brukt av den delen av næringslivet som har bruk for det, og som faktisk nå innstendig ber om det.

Denne regjeringa må altså drives fra skanse til skanse og utviser ingen ledelse når det gjelder ledigheten. Jeg tror at et utvidet permitteringsregelverk kommer, hvis bare mange sterke grupper får mase lenge nok. Derfor blir spørsmålet mitt: Når skal regjeringa gi seg og følge etter, når den ikke er villig til å vise ledelse når det gjelder sysselsettingssituasjonen?

Statsråd Anniken Hauglie [12:05:04]: Vi er åpne for å gjøre fortløpende endringer også i permitteringsregelverket, det har vi gjort før. Men det spørsmålet vi må stille oss nå, er: Hva er det som bidrar til omstilling? Hva er det som har effekt, på kort og lang sikt, der ledigheten nå slår ut?

Jeg besøkte, som mange andre, Rogaland for ikke så lenge siden og fikk da vite fra Nav Rogaland at av de yngste ledige – alderen 16–29 år, er vel det – har 40 pst. ikke engang fullført videregående skole. Da er spørsmålet: Hva er det de trenger? Trenger de flere uker som de er permitterte, eller burde vi nå bruke momentumet til å gi dem fagutdanning, til å gi dem fullført videregående?

Så det er ikke noe entydig krav ute eller ønske om at man skal utvide antall uker, det blir ikke flere arbeidsplasser av det. Det vi trenger nå, er jobber på kort og på lang sikt. Og så får vi følge utviklingen nøye og se hvordan vi skal innrette tiltakene, også permitteringsreglene.

Spørsmål 8

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:06:08]: «Forskerne Magne Kaldhusdal, Anne Margrete Urdahl og Kari Grave ved Veterinærinstituttet skriver i Nationen 23. desember 2015: «Narasin er et antibiotikum, men det er ikke slik at alle antibiotika er årsak til den typen resistens vi snakker om her.» Veterinærinstituttet er en virksomhet under Landbruks- og matdepartementet.

Kan statsråden bekrefte at narasin er et antibiotikum, slik forskerne ved Veterinærinstituttet skriver?»

Statsråd Jon Georg Dale [12:06:41]: I EØS-regelverket er narasin ikkje rekna som eit antibiotikum, men eit middel mot ein type snyltarar i tarmen som særleg kan vere eit problem hos slaktekylling.

Det er ulike meiningar om bruk av narasin som førtilsetting. Enkelte ekspertar hevdar at narasin er viktig for å vareta god dyrehelse, andre peiker på, som representanten presiserer her, at det er ei form for antibiotikum. Men dersom narasin blir forbode i produksjon av kyllingkjøt, risikerer vi auka forbruk av det som alle meiner er antibiotika.

Bransjen har på bakgrunn av reaksjonar frå forbrukarar sett i verk omfattande tiltak for å prøve å fase ut denne førtilsettinga. Dersom ein ser på reklame, er det ein god del eksempel på det.

Vitskapskomiteen for mattryggleik seier at det er ekstremt lite sannsynleg at vanlege forbrukarar i Noreg får i seg narasin frå kyllingkjøt. Det er òg ekstremt lite sannsynleg at menneske får i seg narasinresistente bakteriar ved å ete kylling så lenge kjøtet er gjennomsteikt.

Ifølgje Folkehelseinstituttet er det ikkje dokumentert negative helseeffektar på menneske som følgje av bruk av narasin til fjørfe.

Eg vil følgje utviklinga nøye på dette området og eventuelt setje i verk andre tiltak dersom ny kunnskap tilseier det.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:08:11]: I Norge er narasin i all hovudsak brukt i kyllingproduksjon. Forbruket

økte fra 5,2 tonn i 2004 til hele 12,4 tonn i 2014. Dette utgjør mer enn det dobbelte av volumet av antibiotika som brukes til behandling av alle dyr i norsk husdyrproduksjon – det er et faktum. Det er videre et faktum at legemiddelfirmaet Eli Lilly and Company fikk amerikansk patent på narasin i 1982. Det er videre et faktum at i henhold til norsk lov om førtilsetninger er det forbudt å tilsette antibiotika i maten til husdyrene våre. Altså: Narasin er et legemiddel som må brukes til å behandle sykdom, ikke gis i maten til kylling.

Er statsråden enig i det?

Statsråd Jon Georg Dale [12:09:03]: Dersom føresetnaden i spørsmålsstillinga hadde vore rett, hadde statsråden vore enig i det. Men som eg sa, ser verken norske eller europeiske myndigheiter på narasin som eit antibiotikum, ergo er spørsmålsstillinga basert på ein premiss som eg starta mitt første svar med å seie at eg ikkje deler.

Eg er oppteken av at vi skal fortsetje kampen mot antibiotikaresistens. Det gjer regjeringa på veldig mange område: Eg tok opp spørsmålet om antibiotikaresistens i mitt første ministermøte i Berlin for nokre få veker sidan, i desse dagar er både min eigen statssekretær og helseministeren i Amsterdam og diskuterer det same, og eg vil leggje fram ein handlingsplan mot antibiotikaresistens seinare i år.

Det aller viktigaste spørsmålet ein må stille seg, er: Viss vi ikkje fortset å bruke narasin, må vi då bruke meir antibiotika i behandlinga? Det er eg openbert redd for, og difor følgjer eg den utviklinga som no skjer, når produsentane sjølve fasar ut dette, nøye, for å sjå kva resultatet av det vert.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:10:08]: Erfaringene så langt fra de forbildene som tar narasin ut av produksjonen sin, er at det ikke fører til økt antibiotikabruk. Det som er det sentrale her, er at statsråden mener at mine premisser er feil. Da er det viktig å få et offentlig ordskifte om de premissene. Ifølge det dokumentet fra USA fra 3. august 1982, Process for preparing narasin, som jeg refererte

til, er kjernen i saken at det er et internasjonalt patent som antibiotikum. Kan statsråden medvirke til at det patentet blir lagt ut på Landbruksdepartementets hjemmesider, slik at forskere og allmennheten sjøl kan vurdere hva som er korrekt faktum i denne saken?

Statsråd Jon Georg Dale [12:11:00]: På dette området som på mange andre er eg oppteken av at vi skal ha ei kunnskapsbasert tilnærming. Det håpar eg at vi klarer å bidra til. Representanten Lundteigen har heilt rett i at hos dei produksjonane som har fasa ut bruken av narasin, ser vi ikkje ein betydeleg auke i bruken av antibiotika. Det er grunnleggjande bra. Eg er for å ha minst mogleg tilsetjing av behandlingsmiddel i føret. Det er eit konkurransefortrinn for norsk landbruk. Det meiner eg er verdt å vareta i eitt og alt. Når eg reiser rundt i Europa, kan eg seie at i Noreg er maten trygg, vi brukar ikkje medisin i føret. Vi brukar ein femtiandedel av den antibiotikaen veldig mange andre land brukar. Så at kunnskap er viktig og eit konkurransefortrinn for norsk landbruk på dette området, er openbert. Difor er det viktig å følgje opp det i det vidare arbeidet. Det gjer ein med å ha faglege diskusjonar, og eg meiner at det som Vitskapskomiteen og for så vidt også desse forskarane forsøker å bidra til, er positivt, og eg meiner at også statsråden kan bidra til det.

Presidenten: Den ordinære spørretimen er dermed omme.

Sak nr. 3 [12:12:05]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke referat.

Dermed er dagens kart ferdig behandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.13.